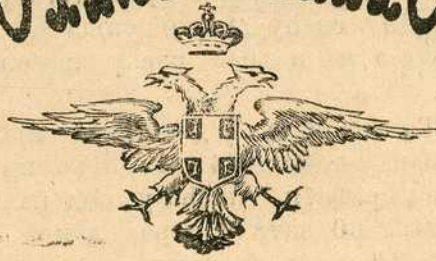

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ

ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:

на годину	6 дин.
пола године	3 дин.
за стране земље на годину	9 дин.

Недеља 1. Марта 1892.

Цена је огласима 6 дин. пара од врете
Преплату ваља слати упутницом на општински
суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЉАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

НАРЕДБА

Господин министар унутрашњих дела расписом својим од 15. Фебруара 1892 год. ПБр. 3033 саопштио је преко управе вароши Београда суду општине београдске ово решење касационог суда:

I одељење Касационог суда од 5. Октобра 1891 године Бр. 7335 решило је да истражни судија није надлежан да разматра и цени административне одлуке општинских власти о надзору полицијском, кад се осуђени не осуђује за какву крађу и на казну по казненом закону, јер ове одлуке не спадају у послове изложене у члану 18. закона о истражним судијама.

Од суда општине београдске 28. фебруара 1892. године.

РАД ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

XI. РЕДОВНИ САСТАНАК

13. Фебруара 1892. год.

Председавао председник г. М. Р. Маринковић, од чланова суда: г. г. Д. Вељковић, и Ј. Илић; од кметовских помоћника: г. Коста Чулић; од чланова одбора г. г. Н. Х. Поповић, И. Ђорђевић, В. Ж. Нешић, В. Неранчић, К. Б. Михајловић, Јов. Христић, Ј. Ђуровић, С. Азриел, Р. Драговић, Г. Бркић, Сава Вељановић, Мил. М. Трпковић, Димитрије М. Ђорић, М. М. Ђорђевић, Дим. Гајић, Др. П. Поповић, В. Димитријевић, Др. М. Т. Леко, М. Ј. Марковић, А. Ј. Одавић, Др. Радовановић, Мића Петровић, М. Велизарић, М. Јовановић, Љ. Јовановић, В. С. Новаковић, Мил. Д. Банковић, Ф. Васиљевић, А. Штог, Мијајко Јанковић.

I.

Прочитан је записник одборских одлука седнице, држане 10. Фебруара 1892. год. и примљен је без икаквих измена.

II.

По прочитању акта истражног судије за вар. Београд АБр. 2362, 2363, 2388, 2389, 2390, 2392, 2391, 2408, 1431, 2407, 2364, којим се траже уверења о владању и имовном стању. Одбор је изјавио да су му Игњат Шумски, Ана ж. Михајла Рашића, Никола Анђелковић, Агата Штуца, и Ана Огела, Михајло Матић и Лазар Крунић непознати; да је Богосав Марјановић доброг владања а средњег имовног стања; да су Лазар Јовановић и Лазар Борисављевић доброг владања а слабог имовног стања; да су Јован Димитријевић и Никола Дугић доброг владања и доброг имовног стања.

III.

Председник износи одбору на мишљење молбе којим се траже уверења о имовном стању.

По прочитању тих молби СБр. 2501, 2468, 2498, 2492, 2457, 2287, одбор је изјавио мишљење, да се Ђорђу Тодоровићу не може дати тражено уверење, да се молиоцима Петру Иг-

њатовићу, Босилки Цветковић, Милану Радовановићу и Ани Л. Исаковић може дати тражено уверење, да се суд предходно увери о имовним стању Смиљке Л. Симић, па тек онда да јој изда тражено уверење.

IV.

Председник износи одбору на решење молбу Јоце Крстића винарског трговца оvd, којом моли да се ослободи или поротничке или присутничке дужности за ову 1892. год.

По прочитању те молбе АБр. 2465. одбор је решио, да се Јоца Крстић ослободи поротничке дужности, а на његово место изабрао је за поротника за ову 1892 год. Петра Арамбашећа, трг. оvd.

V.

Одборско повереништво, изабрано у седници одборској од 6. Фебр. 1892. год. ГБр. 371 ради прегледа завршних рачуна општинских за 1891. г. и биланса општинског, подноси извештај о своме раду.

Одбор је примио у свему извештај овај с препоруком, да се по истоме у свему поступи.

VI.

Одборник г. Мата Јовановић предлаже, да се и калдрма београдска уврсти у биланс као имовина општинска.

По саслушању овога одбор је после поименичног гласања са 22 против 6 (један није гласао) одбацио овај предлог г. Мате Јовановића.

VII.

На предлог г. Андре Одавића одборника, одбор је после поименичног гласања са 17 гласова против 12, (један није гласао) решио, да суд одмах приступи најстрожијим извршењу санитарских прописа односно лебара и лебарница да се лебари казне за мешање и продају леба са мекњима. Цена лебу, умешеном од обичног црног лебног просејаног брашна да буде 17½ пара дин. по килограму, а да се продаје по двадесет пара у тежини од 1143 грама. Ово да вреди од 15. Фебру. закључно; да се лебари одбију од свог тражења, да се такса лебу повиси.

Никакав се други леб и ни по којој другој цени не сме у вароши продавати.

VIII.

Одборник г. Соломон Азријел предлаже да се еснаф лебарски укине.

По саслушању овога одбор је после поименичног гласања са 17 гласова против 7 (6 нису гласали) одлучио, да се о овоме предлогу у једној од идућих седница решење донесе.

ОПШТИНСКИ ПОСЛОВИ

Накнадни кредит. На тражење надзорне водоводне комисије одбор је општински у прошлој својој седници решио, да се за спровод воде кроз насељене улице на Енглезовцу, кроз доњи и горњи град и до

новог гробља — одобри накнадни кредит од 80.000 дин.

Постављање салина пок. Др. Јосифа Панчића. Према решењу одборском салине пок. Др. Јосифа Панчића биће постављен у парку на вел. пијаца. Као што је пређе јављено, ову је статуу поклонио општини г. Ђока Јовановић вајар с тим, да је општина о своме трошку подигне а дивеће исте би се имало исплатити добровољним прилозима.

У овој цели образовао се одбор у Паризу од Срба ђака за прикупљање прилога, и тај је одбор извесну суму новаца и скупио. Но како та сума није довољна за исплату дивећа, то је суд општине вар. Београда, на молбу г. Ђоке Јовановића, примио на себе прикупљање добровољних прилога. У данашњем броју доносимо тај апел на родољубе и поштоваоце Панчићеве.

ЕЛЕКТРИЧНО ОСВЕТЛЕЊЕ

БЕОГРАДА И ПЕШТЕ

Поред свију добрих страна гасног осветљења, као што пријатељи тога осветљења хоће сваком приликом да истакну, општина престонице мађарске решила је, да своје досадање гасно осветљење замени електричним. И ако то није ни први нити ће бити последњи пример, где електрицитет истискује већ одомаћени гас, ипак ваља да га забележимо нарочито за то, што се десио у нашој близини, те нам може служити као згодно упоређење за оно, што смо ми већ код нас у том правцу урадили. То упоређење услова за електрично осветљење Београда и Пеште и дало нам је повода да се на овом месту забавимо са осветљењем суседне нам престонице.

Још прошле године расписала је пештанска општина конкурс за своје осветљење и на тај конкурс јавила су се четири конкурента: Ганц и компанија из Пеште, Симене и Халске из Берлина, Дирекција пештанског гасног осветљења и Егер и компанија из Беча. Ми ћемо се најпре забавити са финансијском страном тих оферата па за тим и са техничком.

Прво питање о трајању концесије гласи: кад постаје цела мрежа бесплатна својина општинска?

Фирма Ганц и компанија уступа целу инсталацију после 50 година рачунећи од печетка експлоатације.

Сименс и Халске после 48 година.

Пештанска гасна дирекција после 45 година.

Егер и компанија после 35.

Ми нисмо остављали конкурентима да они сами одређују трајање концесије него смо сами у напред означили у конкурсу да ће концесија трајати 41 годину од дана потписа уговора, па с тога су код нас сви оферти у том погледу били на једној ноzi.

Друго питање: Кад и под каквим условима може општина постојећу инсталацију одкупити?

На то питање одговара:

Егер и компанија. Први пут после 15 година и то: *непокретности по цени коју одреде* вештаци а цео остали прибор 50% скупље од процене вредности; после 20 година прибор са 30% а после 25 година са 20% скупље од процене вредности.

Ганц: После 20 година уступа целу инсталацију 15% скупље од процене вредности; после 30 година са 20% а после 40 година са 50% испод процене.

Гасно друштво: После 19 година уступа целу инсталацију *по процени* без икаква сувишка.

Сименс: У свако доба пошто се пет година у напред откаже али тако да се цена одреди по просечној чистој добити за то време, која не сме бити мања од 8%.

Општина београдска може своју инсталацију откупити после 15 година са 20% а после 25 година 35% јефтине од цене коштања. Разлика је дакле огромна између наших услова за откуп и оних понуђених пештанској општини. Јер док ми добијамо после 15 година целу нашу инсталацију 20% јефтине од цене коштања, докле Егер тражи 50% скупље, Ганц тек после 20 год, 15% скупље. Гасно друштво *по процени* али тек после 19 год, а Сименс тражи онолики капитал који би му доносио исти 8% чисти приход који му доноси инсталација.

Треће питање: које су највише цене за сијалице а које за пламене лампе?

Егер: 5 крајц. 100 вата (= 11·25 пара)
Гас. др. 5 крајц. 100 вата (= 11·25 «)

Ганц: 5 крајц. 100 вата (= 11·25 „)
Сименс: 4 крајц. 100 вата (= 10·70 „)

Уговором нашим споменуто је да се на једну свећу лампе сијалице рачуна 4 вата а на једну свећу пламене лампе 0·44 вата.

То значи, да једна лампа сијалица од 16 свећа троши 64 вата или округло 60 вата; приватни плаћају код нас за поменуто 60 вата 6 пара, дакле за 100 вата 10 пара (у место 11·25 односно 10·70 у Пешти). Из тога упоређења излази да *Београђани добијају 11% јефтине електрично осветљење по Пештанци.*

Мало другојаче стоје цене код пламених лампа. Пошто на једну свећу пламене лампе долази 0·44 вата то онда једна лампа од 1000 свећа троши 440 вата. За тих 440 вата плаћају приватни 60 пара а општина 40 пара, то значи да за 100 вата струје у пламеним лампама приватни плаћају 13·6 а општина 9·1 пара (у место 11·25 односно 10·70 у Пешти) Из тога излази, да су пламене лампе за приватне код нас скупље а за општину мало јефтине но у Пешти. Међу тим кад помислимо да ће главна потрошња код нас бити како код приватних тако и код општине у сијалицама и да ће пламених лампа од по 1000 свећа код приватних бити тек неколико, у целој вароши, онда следује, да је *струја за главну потрошњу* (на сијалице) код нас *јефтине* но у Пешти.

4. Варошки рабат. „Колики се рабат даје општини за улично осветљење?“

Сименс: 25% и бесплатно осветљење улице «Weizneugasse.»

Егер: 30%.

Ганц: 30%.

Гасно друштво: 40% као и бесплатна послуга и одржавање лампа као и угљенова за пламене лампе.

Наша општина плаћајући 3·5 паре у место 6 за сијалицу од 16 свећа, има 40% јефтине струје по приватни и бесплатну замену догорелих лампа, угљенова као и послугу и одржавање свега у добром стању. Ако се усвоји Ганцова понуда, као што су сви изгледи, онда

наша општина поред бесплатног одржавања лампа и замене догорелих лампа и послуге има 10% јефтине осветљење. но пештанска општина. Али водећи рачуна још и о оних 11 процента у колико је према Ганцовој понуди пештанско приватно осветљење скупље од нашег онда излази, да наша општина има 51% јефтине осветљење а пештанска само 30% (без послуге и осталог) дакле *нашу општину за 21% кошта јефтине осветљење по пештанску општину*, не водећи рачуна о трошковима око послуге замене догорелих лампа итд. које пештанска општина мора још да плати.

Према гасном друштву, које даје исти рабат пештанској општини какав већ имаа београдска општина, *наша општина има за 11% јефтине осветљење од пештанске општине*, јер за толико је приватно електрично осветљење које та фирма нуди скупље од нашег приватног осветљења. Наша општина има сада 100 вата за 6 пара а пештанска општина добија са одбитком 40% истих 100 вата за скоро 7 пара.

5. Редуција цена. Колики ће проценат концесионар уступити општини од бруто прихода?

Сименс: 3%.

Ганц: 3% и за употребу општинског земљишта 200 до 40 фор. годишње.

Егер: Ако се њему самом уступи концесија, онда 10%, ако су два концесионара, онда 7½%, а ако су три концесионара 5%.

Гасно друштво; 5 од сто.

Код наше је општине редуција цена заведена на другој основи али опет кориснијој но у Пешти. Редуција је цена условљена растењем инсталације. Кад би редуција код нас била условљена као у Пешти рецимо са 5 од сто од бруто прихода, онда би наша општина од осигураног прихода концесионаровог уд 80.000 динара (које општина плаћа за улично осветљење) имала рабата 4000 динара годишње. Кад се инсталација одвоји, онда ће приход концесионаров порастити од прилике за 130 до 140 хи-

дванаесту годину друштвена рада, управа је приступила утврђењу уредаба, које су већ постојале и завођењу нових потребних уредаба. Осим овога Управа је тежила да у проширени дом прими што више сирочади, те да што јаче испуни задатак друштвени. Стога ће Управа на овом првом месту поднети скуп извештај.

I. О Деци

Све до 1 Новембра 1890 године било је у Дому свега 16 питомаца. Тек 1 Новембра 1890 почео се број нагло множити и на крају 1890 године имало је друштво 53 питомаца, и то 34 мушкараца и 19 девојчица. С тим бројем деце ушло је друштво у 1891 годину. У течају ове, 1891 године, приновљено је 21 дете, и то: 17 мушкараца и 4 девојчице. У течају 1891 године имало је Друштво у Дому Сиротне Деце 83 питомаца: 60 мушкараца и 23 девојчице. Од те деце двоје враћено је матерама јер се дознало да нису сироте, двојица су утекли, а тројица су отишли својим кућама. Сада има друштво 53 мушкараца и 23 девојчице — свега 76 питомаца. Према овоме може се рећи да је број питомаца у 1891 години порастао са 60. Све су то наша добра деца.

По својему занимању има их: у основној школи 30 мушкараца и 18 девојчица, свега 48

ученика; у гимназији 8 мушкараца, а 3 су девојчице у вишој женској школи; на занатима у Дому 3 мушкараца, на занатима ван Дома 9 мушкараца, 1 болестан у болници.

Имена деце налазе се на крају овога извештаја. Тамо је забележено и све што управа мисли, да је потребно објавити о питомцима.

II. Здравље Друштвених Питомаца

Пошто су деца, која су примљена у Дом, долазила из врло различитих средина, Управи Дома била је дужност, да врло пазни на дечије здравље, те да се спрече зле последице, које би по времену могле наступити. По лекарском савету појачана је храна деци. И доиста је то учинило, те су се многа слабуњава деца, доста брзо отргла, а нека тако напредовала, да им се тај напредак видно познаје.

Зла редња гушобоља није поштедила ни Дом сиротне деце. Први се случај у дому јавио 12 Новембра 1891 године. Истога дана било је то дете у такој опасности, да се морало врло журно пренети у општу државну болницу. Од тога дана Управа Дома морала је стражарити и дан и ноћ, те да се учини оно, што је у људској снази.

На молбу управе г. Министар унутрашњих дела г. Јован Ђаја изволео је одмах ставити

ДОМ СИРОТНЕ ДЕЦЕ

Завод за васпитање српске сирочади

ИЗВЕШТАЈ УПРАВЕ

О СВОМЕ РАДУ У 1891. ГОДИНИ
ГОДИНА ДВАНАЕСТА

Његово Величанство Краљ Србије Александар I благоволео је походити први пут Дом Сиротне Деце у Недељу 12 маја 1891 године у 11 часова пре подне. У пратњи Његовога Величанства били су господа Краљевски Намесници: г. др. Јован Ристић и ђенерал К. С. Протић; даље, гурернер и пуковник г. Јов. Мишковић, ађутант мајор г. Мих. Михаиловић. Управа је узвишенога Краља, дочекала код капије, а српска сирочад у салону певајући народну химну.

Његово Величанство Краљ с целом свитом, благоволео је обићи све просторије у Дому. На разстанку из Дома изјавио је Краљ своје задовољство с уредбама које је у дому видео.

Управа је срећна што може о овој високој посети известити друштвени скуп, и моли га да сложено узвикнемо: Живео Краљ!

*

После XII главнога годишњег скупа, који је држан 25 фебруара 1891 године, улазећи у

љада динара; узмимо већу цифру. Работ од 5 од сто на 220.000 динара изнео би свега 11.000 динара по условима постављеним за Пешту. Међу тим у нашем је уговору утврђено да за свако повећање инсталације за 10 процента општина има $2\frac{1}{2}\%$ раб. од горње суме тако да кад се инсталација од прилике удвоји, онда работ износи 20 од сто. Ових 20 од сто од 80.000 динара износе 16.000 динара. Према томе, кад би усвојили пештанску стопу редукације цена, наша би општина при удвојеној инсталацији добила 11.000 див. рабата годишње, а по стопи која је код нас већ усвојена, наша општина у том слушају има 16.000 динара годишњег рабата. Наша би општина, по пештанској стопи добила 16.000 динара тек онда кад би се наша инсталација утројила а код нас су врло слаби изгледи да ће се ел. осветљење, бар у скоро толико развити моћи.

6. конкуренти пештански дају још и један извештај работ за приватне потрошаче.

Сименс: Ако трајање осветљења пређе 600 сати, одобри ће извесан работ.

Ганц: За сваку лампу која гори више од 1000 сати даје 5 од сто; ако гори више од 1500 сати, 10 од сто преко 2000 сати 15 од сто, а преко 3000 сати 20 од сто.

Егер: За преко 500 сати 5 од сто, преко 700 сати $7\frac{1}{2}$ од сто, преко 1000 сати 10 од сто, преко 1500 сати $12\frac{1}{2}$ од сто преко 2000 сати 15 од сто, преко 2500 сати $17\frac{1}{2}$ од сто и преко 3000 сати 20 од сто.

Гасно друштво: За годишњу потрошњу од 500 до 1500 фор. даје 1 од сто рабата; од 1500 до 3000 фор. 2 од сто, и за сваки 1000 фор. до 10000 фор. по 1 од сто више.

Овога процента код нас нема јер га је узела наша општина и држава. При горе поменутим работима видели смо да пештанска општина има 30 од сто односно 40 од сто рабата од утврђених цена; али тај работ вреди само за *улично осветљење*. Међу тим, наша општина и држава имају 40 од сто рабата и за своје

зграде и локале а та сума код нас износи прилично много. С друге стране, горњи пештански работ за приватне не вреди за мање, дакле за најобичније и најмногобројније потрошаче већ само за велике т. ј. за велике хотеле, фабрике и т. д. где се врло много светлости троши. Према томе дакле, обични и најмногобројнији потрошачи пештански не стоје ни у чем боље од београдских у погледу овога рабата, јер се њиме не могу користити (наравно не водећи рачуна о већим ценама, које као што смо видели, пештански потрошачи морају за струју плаћати).

Сви поднесени пештански оферти износе још цене за ел. струју за индустријске цели, као и основне таксе и кирије за електрометре. Пошто те цене код нас још нису утврђене, него ће их тек утврдити повластичар у договору са комисијом то се можемо надати да ни у овом погледу неће наше осветљење стајати горе од пештанског.

Кад се све појединости поменутих оферата сведу на једну меру, онда ево како они новчано стоје, према одредбама пештанске комисије.

Ганц и комп. кошта: 2.099.628 дин. год.
Сименс и Халске: « 1.747.966 «
Егер и комп.: « 1.656.535 «
Гасно друштво: « 1.626.434 «

Као што се види најевтинију понуду за пештанско електрично осветљење поднело је *Гасно друштво* а најскупују *Ганц и компанија*.

Да ли пештанска комисија за електрично осветљење имала право стање о техничкој вредности тих оферата, она је разне системе електричног осветљења појединих конкурената дала на оцену професору *Витману* са Јосифове политехнике. Јер докле једни конкуренти нуде наизменичну дотле други нуде поред ње и једносмислену струју и проф. Витман, као најкомпетентнији у Мађарској, има да пресуди која је струја боља.

Нећемо да улазимо у електротехничке појединости извештаја проф. Витмана, пошто се нас на овом месу тичу резултати до којих је он дошао. Пошто је претресао систем са два и три спровод-

ника, комбинацију система три спроводника, са акумулаторима, систем са пет спроводника, трансформаторе са једносмисленом струјом и најзад трансформаторе са наизменичном струјом, професор Витман закључује:

„Из нашега излагања о спровођењу струје а нарочито о спровођењу струје на далеко излази, да систем са паралелним трансформаторима ваља предпоставити осталим системима, кад је у питању осветљење из једне централе, једне на широко ризастрте вароши.

Дакле систем са паралелним трансформаторима ваља свуда онде употребити кад се има осветлити из једне централе јако *раширена варош* као што је на пример Пешта. Уз гред напомињемо да је то систем који су предложили Ганц и компанија. Мало после ћемо се вратити на овај закључак г. професора а сада да идемо даље.

За овим писац прелази на одређеније упоређење наизменичне и једносмислене струје, према разним целима које се оће да постигну. Тако у погледу осветљења сијалицама и пламеним лампама писац вели:

Што се тиче *сијалица*, нема никакве разлике да ли ће кроз њих пролазити једносмислена или наизменична струја. Код пламених лампа налази, да су оне скупље кад их пали једносмислена струја (Видећемо, да факта побијају ово теоријско тврђење г. професора).

Код примене електричне струје на индустријске цели, писац налази да је примена мотора са неизменичном струјом *ограниченија* но код једносмислене струје. (То се по себи разуме, јер неизменичну струју пре употребе треба претворити у једносмислену, а при том се претварању увек један извештај проценат губи).

На основу свију својих упоређења г. Витман изводи два закључка, према томе, да ли ће општина сама експлоатисати електрично осветљење или ће га другогати дати у концесију. И ако га буде сама експлоатисала, онда препоручује понуду *отачаствене* фирме Ганца и компаније, која је, до год наука и практика противно

Дому на расположење и државног лекара г. Др. Михајла Цвијетића. Он је с општинским лекаром г. др. Јов. Јовановићем, Змајем походио Дом два пута, по некад и три пут дневно.

Изгледало је да ће болест узети јаке размере јер до 24 Новембра беше шесторо послато у општу државну болницу под знацима сигурне дифтерије. Међу тим беху пет одељења у Дому изолована и као болница удешена. У њима беше 42 болна детета.

Г. Министар Ђаја водио је велику бригу о друштвеним питомцима. Он беше изаслао нарочиту лекарску комисију, којој беше стављено у задатак, да испита хигијенске прилике у Дому. Лекарска комисија беше нашла, да је Управа дома учинила све што се могло учинити.

И пошто болест не престајаше, Управа друштвена реши се да се предузме потпуна дезинфекција целе куће. С великим трудом од стране заступника управника, госпођице Савке Железовске, учитељице, и не с малим материјалним жртвама, Дом је дезинфикован 25—26 Новембра. На четири дана после тога престаји су при доласци у болницу, а болни оздрављаху. И већ 1 Декембра Дом је опет отворен, болести више не беше.

Оно шесторо у општој државној болници неговано је тако лепо, тако родитељски, да је једно

по једно оздрављало. „И онда, кад сам губио наде за вашу децу — рекао је управник болнице председнику друштвеном — и онда је детету пошло на боље... Ваша деца имала су свога нарочитог анђела — хранитеља.

Од 48 што је боловало ни једно нисмо изгубили.

Нека је, хвала Богу, том великом заштитнику све сиротиње и свију паћеника, па онда велику хвалу дугује друштво г. Министру унутрашњих дела, г. Јовану Ђаји, лекарима гг. Јовану Јовановићу Змају, г. др-у Мих. Цвијетићу и управнику опште државне болнице г. др-у Св. Атанасијевићу, као и Управи Дома.

Овај удес учинио је, да већ сада сазре мисао о засебној дечијој болници, коју треба дићи не далеко од Дома Сиротне деце, а опет не на садашњем плацу. Дечија болница то је велика потреба за српску сирочад. Али и за другу сиротну децу, била би дечија болница права благодет. Има пуно сиротних људи, који нису у стању своју децу да негују у болести. А кад несрећна заразна болест наиђе на материјално сиромашну, а децом богату породицу, па све то у једној собици, тада неумитна смрт немалице коси и затире. Треба нам правити болницу бар за заразне болести. Ова би болница имала на првом месту да буде за српску сирочад у Дому

сиротне деце, па после и за другу сиротну децу. Управа је са своје стране чинила корак, да још у овој години почне рад на дечијој болници. У колико ће бити успеха, за сада се још не може рећи. То ће зависити од одзива, који буде управа нашла у добрих и милосрдних људи.

Управа ће морати узети нарочито лице, које ће прикупљати прилоге од редовних чланова, те да би се и у овом погледу пошло напред. У престоници Србије — Београду — има бар 800 људи, који ће жртвовати 6 динара на годину за српску сирочад, само те људе ваља потражити, па ће се наћи.

IV Повереници

У 1891 години дат је у правилима нов члан 24 по коме друштво има своје поверенике и почасне подпредседнике у местима где би се што корисно могло урадити за друштвени циљ.

(Наставиће се)

не докажу, за нас Маџаре данас најбољи систем.

Ако би пак општина хтела другом ком друштву дати концесију, онда са чисто техничког гледишта сва чегири оферта стоје на истој нози и општина може ма који од предложених система усвојити према другим назорима, који је буду у решењу тога питања руководили.

Кад се дакле еманципујемо од отаџаствених осећаја према фирми Ганц и комп. онда сва четири оферта стоје са техничког гледишта потпуно једнако.

Овај извештај маџарског професора пропраћен је ту скоро у „Pester Lloyd-у“. И у место да сами претресемо тај извештај задовољићемо се цитирањем неколико тачака из тога листа. Ево шта се тамо каже.

„Као пикантну тачку овога извештаја оћемо само да укажемо противречност, која постоји између теоријских закључака ученог господина професора и практичних података, које нам поднети оферти дају. Господин писац доказује на најдегачнији начин, зашто препоручени систем (Ганцов) безусловно мора бити и најјевтинији, док међу тим упоређене цене појединих оферата показују сасвим обратно, т. ј. да су сви остали оферти јевтинији од Ганцовог.

„Таких противречности, вели даље исти лист, има у осталом још више у извешћу г. професора Витмана. Тако на пример писац на дугачко и на широко доказује, да акумулатори са економског гледишта ништа не вреде, а међу тим на закључку каже, како су акумулатори на више места употребљени и на највеће задовољство трошача раде. Овакав поступак г. професора опомиње нас на оног сеоског трговца, који у једном дугачком писму своме ортаку шаље читаву гомилу порудбина па на послетку додаје: Сад ми баш каже моја жена, да од свију тих артикала имамо још доста у дућану; с тога није потребно да ми их још више шаљете.“

„Читање овог извештаја, вели даље критичар, чини утисак такав, као да је писац његов хтео сувише да каже и сувише да докаже. Задатак, који је постављен г. професору био је, да он, као техничар, изрече свој суд о понудама које су у питању и да између свију тих ону препоручи коју нађе да је технички најбоља. Професор Витман је оквир свога задатка својевољно проширио па се и у економску или боље рећи финансијску страну оферата упустио. Тиме пак он постављеној ствари није ни у чему користио, бољу оријентацију односно техничке вредности тих оферата није дао. На против, да г. професор није доказао да би фирма Ганц и комп. због мањих инсталационих и експлоатационих трошкова њивог система, по самој природи ствари, могла јевтиније понуде учинити, ми би, због факта, што је Ганцова понуда у ствари најскупља, држали, да та скупља долази једино услед особите усавршености самога система. Овако је пак писац пренео — ми признајемо, у најлепшој намери на свету — тежиште свога доказивања са техничке на економску страну, те је тиме електричном систему отаџаствене фирме Ганца и комп. на сасвим непотребан начин велику штету нанео....“

Ево шта имамо ми да кажемо на тај

извештај г. професора Витмана. До год је г. Витман био непристрасан („неотачаствен“) технички судија, налазио је, да једносмислена и наизменична струја стоје на једној нози (и ако можда и нехотице признаје, да је примена наизменичне струје у индустрији *ограничења* од једносмислене). У самој ствари тако и јесте; одавна се претресају и упоређују обе струје па се ни са техничког ни са финансијског гледишта не може дати дефинитивна превага једној струји над другом. Истина, је да је наизменична струја згоднија за осветљавање јако раширених вароши из једне централе, али је та струја због саме своје природе опаснија од једносмислене. Па за то многи предузимачи, да би избегли непрекидну опасност у којој се налазе са наизменичном струјом, волију да употребе у место наизменичне струје и једне централе, једносмислену струју са две или више централе.

Исто је тако и са финансијског гледишта. У опште се држи, да је наизменична струја јевтинија (јер се код ње могу употребити много тањи спроводници но код једносмислене струје). Међу тим из пештанског конкурса излази сасвим обрнут резултат. Ганц и Ко. имају своју фабрику у Пешти дакле у самој вароши за коју праве предрачун, па њихова понуда са чисто наизменичном струјом је много скупља од понуде Егерове и Сименсове који поред наизменичне струје нуде и једносмислену струју, ма да Егер има да рачуна између осталог и трошкове за пренос својих машина из Беча у Пешту а Сименс поред дужег транспорта својих машина из Берлина у Пешту, још и ђумручке трошкове.

Што се тиче правилности функционисања те две струје, обе оне зависе подједнако од боље или горе изведене канализације и савесне послуге. Никакав други, ни технички ни финансијски фактор не утиче на ту ствар.

И због таквог балансирања између те две струје није никакво чудо, што веома чувене фирме, као што су Allgemeine Elektrizitäts Gesellschaft и Сименс и Халске из Берлина, Кронтон и компанија из Лондона; континентално друштво Едисон из Париза и т. д. са врло добрим успехом експлоатишу једносмислену струју, док су на против Ганц и комп. из Пеште, Вестингхауз из Енглеске, „Хелијос“ из Немачке и т. д. сасвим задовољни наизменичном струјом.

Што се дакле нас лично тиче, ми знамо, да се обе врсте струје дају са врло добрим успехом експлоатисати, и да обе врсте струје дају подједнаке резултате. Што смо у уговору усвојили једносмислену струју узрок је тај, што би се због извесне опасности наизменичне струје могле десити веће или мање непријатности, да не речемо несреће, које би врло рђаво утицале на нашу и иначе неповерљиву публику, и што међу тим Београд не спада у тако велике вароши, где се једносмислена струја са једном централом, не би могла финансијски, корисно извести. Не би се ни мало противили, завођењу наизменичне струје и у том би случају на првом месту усвојили Ганцов систем — да је наш повластичар нашао за потребно да заведе ту струју, осигуравши међу тим у довољној мери своје спроводнике. Али предвиђајући

и сам горепоменуте непријатности, које би се могле, и пород најбољег осигурања спроводника десити, наш је повластичар хтео, да их избегне, па је за то поред понуде Ганцове, и Вестингхаузове са наизменичном струјом усвојио једносмислену струју, коју му је понудило континентално друштво Едисон.

Да се вратимо сад пештанском курсу. Пештанска комисија за електрично осветљење саслушавши „отачаствене“ техничке разлоге. Г. проф. Витмана решила је, да општини пештанској препоручи понуду Ганца и компаније као технички најпотпунију и понуду Пештанског гасног друштва као финансијски најповољнију. По свој прилици такво ће бити и решење пештанске општине. Ми имамо само да додамо, да је наша електрична инсталација, стојећи са техничког гледишта на истој нози са пештанским понудама, много повољнија са финансијског гледишта по ма која од поднесених понуда пештанској општини и ако смо могли очекивати, да ће из више разлога, услови бити тежи за Београд него за Пешту.

Б. М. Станојевић.

ПОКЛИЧ

СРПСКИМ РОДОЉУБИМА.

Општина вароши Београда примила је Панчићеву статуу, коју је израдио наш одлични и родољубиви уметник г. Ђока Јовановић с тим, да је општина има поставити у парку на великој пијаци о свом трошку и старати се о њеном одржању.

Но да би се трошкови овог саливања статуе могли исплатити г. Ђока Јовановић обратио се молбом општини вароши Београда, те да она привуцпа добровољне прилоге.

Општина вароши Београда примила је на себе ово прикупљање Тога ради општина се обраћа на све српске родољубе у опште, ма где они били, да притекну у помоћ прилозима ради саливене статуе великог Панчића. Нарочито се општина обраћа ученицима великог покојника, данашњим носиоцима мисли Панчићевих, славом увенчаних. Исто се тако обраћа нашим удружењима и јавним корпорацијама, да помогну нашег врлог уметника али и докажу да поштују своје великани, јер ко заборавља заслуге трудбеника славом увенчаних на пољу науке, није достојан, да их има.

Од општине вароши Београда 29. Фебруара 1892. год. АБр. 4119.

СТЕЧАЈ

За инжињерско и архитектонско одељење грађевинске управе општине београдске, потребан је један

УПРАВНИК

Дужности тога управника прописале се нарочитим пословником, а у главном биће ове:

Управник руководи све послове поверених му одељења, и врши врховни надзор над извршењем тих послова. Он је одговоран за савесно и тачно извршење свију послова, како оних које он

сам врши, тако и оних које буде вршио њему подручни персонал.

Управник је референт за све предмете, који се тичу његове управе, приликом решавања тих предмета у суду и одбору општинском или грађевинском одбору када се установи.

Управник се стара о попуњавању свега осталог персонала за поменута одељења, у границама буџета. Он предлаже суду или одбору општинском лица за сва остала места у тим одељењима.

Прва плата управнику је 7000 динара, а нарочитом уредбом означиле се доцније, на који ће се начин повишавати.

Како ће се морати скоро завести стално одељење за водоводе, то ће од пријављених имати првенство онај, који би се могао примити и управе водовода. У томе случају одредиће се управнику особен додатак плате.

За управника примаће се само Србин и то у првом реду онај који је у Србији рођен. Затим мора да је испунио све захтеве, који се траже од инжињера при примању у државну службу, да је најмање десет година провео у пракси, и да је потпуно телесно здрав.

С тога је сваки дужан уз своју пријаву, приложити доказе о месту рођења, о школској спреми, о годинама у пракси или служби, о проведеним и лекарску сведоштво.

Рок за пријаву траје до 20 Марта 1892 год.

Од суда општине вар. Београда 13 Фебруара 1892 г. АБр. 2415.

ОПШТИНСКЕ ЛИЦИТАЦИЈЕ

Пошто на држаној лицитацији на дан 17 тек. мца, за грађење друма за везу Крагујевачког са Шабачким друмом, није био довољан број лициганта, то ће се ова лицитација понова на дан 11 Марта тек. год. од 2 до 5 сати после подне држати у грађевинском одељењу суда ово општинског (у Панђелиној кући на марвеној пијаци).

Кауција 1800 динара у готовом новцу или у државним папирима.

Ближи услови, предрачуни и планови попречних профила могу се видети у поменутој канцеларији сваког радног дана за време канцеларско и при лицитацији.

Од стране суда општине вар. Београда ГБр. 227 — 19. Фебруара 1892. год. у Београду.

На дан 12. Марта тек. год. од 2 до 5 сати после подне, држаће се у канцеларији грађевинског одељења суда ово општинског (у Панђелиној кући на марвеној пијаци) јавна усмена лицитација за откопавање земље до нове нивелете на палилулској пијаци.

Кауција 260. динара у готовом новцу или у државним папирима.

Ближи услови и план попречних профила могу се видети у поменутој канцеларији

сваког радног дана за време канцеларијско и при лицитацији.

Од стране суда општине вар. Београда ГПр. 248. — 20. Фебруара 1892. год. у Београду.

Суд општине вар. Београда продаваће путем јавне лицитације, а за наплату својих потраживања од Морена Албахари, Руже Табаковић, Петра Јефремовића и Наума А. Николића, ове лозове, што су у кауцију а за извршење својих обавеза положили, и то:

Морена Албахари 8 ком. лозова лутриских 3% под сер. 3910 бр. 33; сер. 4125 бр. 2, 3 и 4; сер. 4126 бр. 4; сер. 6255 бр. 33, 34 и 35.

Руже Табаковић 12 ком. лозова лутриских 5 од сто под сер. 6554 бр. 18; сер. 4031 бр. 38; сер. 4203 бр. 46; сер. 4276 бр. 36; сер. 4340 бр. 37; 38; сер. 3329. бр. 25; сер. 2767 бр. 5; сер. 1415 бр. 34; сер. 469 бр. 25; сер. 2334 бр. 37; сер. 3181 бр. 26.

Петра Јефремовића 1 лоз лутриски 3 од сто под сер. 6333 бр. 28.

Наума А. Николића 2 лоза лутриска 3 од сто под сер. 3915 бр. 17 и 18.

Продаја ће се вршити на дан 2. Марта 1892 г. од 2—5 сахати по подне, у дебитном одељењу општине београдске.

Од суда општине вар. Београда 11 Фебруара 1892 год. СБр. 2251, 2252, 2253, 2254.

На дан 16. Марта тек. год. од 3 до 6 сати после подне држаће се у канцеларији грађевинског одељења суда ово-општинског у Панђелиној кући на марвеној пијаци јавна усмена лицитација за издавање под закуп општ. мајдана на топчидерском брду звани „Бела марама“.

Кауција 300 дин. у готовом новцу или у државним папирима.

Ближи услови могу се видети у поменутој канцеларији сваког радног дана за време канцеларско и при лицитацији.

Од стране суда општине вар. Београда ГБр. 178. — 28. Фебруара 1892. год. у Београду.

Пошто одбор општински у седници својој од 20. тек. мца. из законих узрока, није одобрио лицитацију за грађење калдрме до тераним и ломљеним каменом, циклоп тротоар и шеталиште (макадаш) у Душановој улици, то ће се на дан 13. Марта тек. год. у грађевинском одељењу Суда ово-општинског у Панђелиној кући на марвеној пијаци држати друга јавна усмена лицитација од 3. до 6. сати после подне за израду горе поменуте калдрме.

Кауција 5000 динара у готовом новцу или државним папирима.

Ближи услови, предрачуни и планови попречних профила могу се видети у поменутој канцеларији сваког радног дана за време канцеларијско и при лицитацији.

Од стране суда општ. вар. Београда ГБр. 241. — 27. фебруара 1892. год. у Београду.

ВАЖНИ САСТАНАК

ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

(ПО СТЕНОГРАФСКИМ БЕЛЕШКАМА)

држан 6. Фебруара 1892. год. у Београду.

(Свршетак)

Никола Вулковић. Међу тих 5 људи ја би био за то, да се избере једно стручно лице ван одбора, те да даје обавештења шта треба прегледати.

Ђока Димитријевић. Ја би предложио г. Светозара Милојевића начелника министарства Финансије, који је и раније био одборник и коме су сви рачуни познати, а за његов труд да му одредимо награду. (Чује се: Он једва и тамо стиже).

Раденко Драгојевић. Па нека то право избора једног лица ван одбора избере сама комисија, ако јој буде нужно.

Никола Х. Поповић. Књиговодство је поднело извештај и дало средства којим ће све при прегледу постићи. Не треба им други са стране.

Љуба Јовановић. Незгодно је да бирамо са стране људе за овај посао и за нас саме, а после и због тога, што ми имамо у нашој средини човека, који је члан Главне Контроле, па кад може да прегледа рачуне целе земље може сигурно и општинске. То је г. М. Велизарић. С тога би предложио, да се он умоли да настане да се овај посао прегледа и да из те комисије не изостане.

Председник. Молим вас да се не упуштамо у претресање. Означите прво број чланова. Пристајете ли да буде њих 5? (Пристајемо). Сад молим вас кандидујте лица.

Светозар Ботурић. Ја кандидујем ова лица: Љубу Јовановића, Марка Велизарића, Мату Јовановића, Мику Банковића и Мићу Петровића. Ови су људи стручни за овај посао.

Председник. Усваја ли одбор ову кандидацију? (Усваја). Да раде пуноважно њих тројица. (Јесте).

Сад има једно важно питање да вам изнесем, које се тиче нашег прихода од аренде на стоку.

Молим вас да чујете молбу Росулера кобасичара, коју вам ја препоручујем нарочитој пажњи са економског гледишта. Тај Росулер занима се радњом кобасичарском и један део те своје производње експедирао је за Солун и то до 5—600 кило, па моли да му се помогне те да не плаћа аренду за ону стоку коју на страну извози. По моме мишљењу ово је питање од врло велике вредности и да би требало помоћи колико толико. Чујте шта он каже. (Секр. прочита).

К. Б. Мијаиловић. Овакву једну молбу господо треба акламацијом усвојити. Камо срећа да имамо више таквих људи, који производе наше прерађене извозе у стране земље. Србија би у економном погледу много боље стајала и страни свет знао би и за српску производњу, те би на тај начин и цела земља добила трговински бољи полет.

Овакву једну молбу поднео је и Никола Вуловић па и он тражи да се ослободи од плаћања аренде на производе које одавде одвезе у страну земљу.

Гавра Бркић. Ја се придружујем овом говору г. Косте Б. Мијаиловића и мишљења сам да се овоме човеку помогне.

Ђока Нешић. Господо. Што се тиче саме ове радње доиста би било олакшање тим људма који то раде. Но ја мислим да

докази поднети нису довољни за сигурност да је он баш од свега прерађенога еспаца донео т. ј. извезо на страну, може бити да је и што друго извезо, јер се из поднетих признаница не види да је баш прерађено свињско месо или kobасице извезо. С тога би молио, да се донесе одлука те да се пропишу правила, по којима ће сваки морати да пријави власти своју робу те да се она увери о истинитости, и кад се увери да му се одобри да не плаћа аренду. Ова сума коју сад тражи не треба да му се одобри.

Председник. Ја сам ово сад изнео да се начелно реши, а што се тиче оног другог дела то ће се тек наћи начин како да се олакшица учини и колико.

Бока Димитријевић. Пре свега треба знати сматрали се ово као трошарина или као аренда. (Чује се: као аренда). Ако је аренда онда мислим, да ми по закону немамо права да је укидамо. То је законом утврђено.

Љуба Јовановић. Ни сам мислио да ће пасти ова примедба г. Бокина кад сам тражио реч, али ипак мислим да нам нико неће сметати да од нашег прихода што коме помогнемо.

Што се тиче саме молбе ја овако разумем, да би лако могли да решимо. Али како је г. председник напоменуо, да се ово питање има начелно да реши, да ли ћемо потпомоћи извоз наших прерађевина, онда је то питање мало шире и не можемо га одмах решити, јер не можемо да предвидимо све случајеве, које треба потпомоћи, а зна се да има случајева, које не би требало потпомоћи. С тога би предложио, да изберемо једну комисију па да је замолимо да ово питање проучи и поднесе своје мишљење, па онда да решимо. (Чује се: врло добро).

Светозар Ботурић. Ја се не слажем са г. Љубом. Овде је јасна ствар да је молилац извезао извесну количину и то не у Мокри Луг или Гроцку него ван земље. Ми треба овај предлог једногласно да примимо и не само за извезене kobасице да му аренду вратимо, него сам начелног мишљења да му се не плаћају аренда ако докаже да је извезо маст и сланину. Тако мислим с тога, што ми имамо права да наплаћујемо аренду само на оно, што се потроши овде у вароши. Ја би овластио суд да се увери о извозу таког еспаца, па да поднесе одбору те да одобри те издатке. То је моје мишљење и држим да нећу погрешити, но ћу шта више потпомоћи наше грађане, који могу да раде.

Јован Буровић. Почем је предговорник исказао све, што сам ја хтео рећи, то се придружујем његовом предлогу и за то сам да се одобри те да се свакоме ко што извезе масти, сланине, меса из Београда, да ми се врати наплаћена аренда.

Бока Нешић. Мало пре, кад је председник, изнео ову ствар на решење, ми смо говорили и тако разумели о извозу наших прерађевина на страну — ван Србије, а овде је сад пала реч и кад се што извезе ван Београда. Ако се тако почне, онда верујте, господо, да ће приход од касапске аренде бити преполовљен. Све општине, господо, у Краљевини наплаћују аренду, али је не враћају, па не треба ни општина београдска. Ја сам противан мишљењу Ботурићевом, да се усвоји ово враћање аренде авламацијом, јер би могло бити доста злоупотреба и молим вас да се придружите предлогу г. Љубе Јовановића, те да се образује комисија која ће ово опширно пре-

гледати и удесити један метод, на који ће се начин вршити ово ослобођавање од аренде или трошарине прерађевина, које се изван Београда извозе на страну.

Љуба Јовановић. Ја нисам мислио да ће ми се говор хрђаво разумети, јер ја нисам ишао на то да помажем Богољубу Росулека, него сам хтео, да се удеси извесан начин, те да се помогне њему и другима, који прерађевине извозе на страну. Кад би се просто казало: да се све што се извози на страну ослобађа од плаћања аренде, то би било доста штета и могло би повући извесне незгоде; и са тога ја налазим да ми не би требали ово питање да решимо на пречац, него би требали да одредимо једну комисију која ће мало озбиљније да поразмисли о овој ствари и да удеси један начин на који би се нашим прерађивачима сировина помогло, а да се опет избегну злоупотребе, које би повлачиле штете за општину.

Милош Трпковић. Ја мислим да овога не треба ослободити од аренде, јер би онда требало свакога ослободити, који год што извезе на страну.

Бока Новаковић. У први мах, кад је прочитана молба Богољуба Росулека, ја сам мислио да он тражи да се ослободи плаћања трошарине и био сам готов да гласам да се ослободи, али сад видим да он тражи да се ослободи аренде.

Господо, ми по закону имамо права да наплаћујемо аренду — колику наше је да одредимо. Кад би нам било могуће, да наше потребе намиримо другим приходима, онда би овај приход могли и напустити, те да учинимо олакшице онима који се том радњом баве; али мени се чини да то према огромним потребама које се имају подмиривати и према другим тешкоћама не може бити; па с тога сам мишљења да се одреди комисија, те да она проучи ову ствар и њима поднесе извештај: да ли се и у колико може ова аренда смањити за оне који буду извозили прерађен еспац на страну.

Гавра Бркић. Ја знам да се у свима земљама, сем Србије, помажу индустријалци и олакшавањем трошарине, ђумручине итд. јер без тога не би могли корачити. Овде се тражи једна мала помоћ и ми се устежемо да је уважемо.

Ја мислим, господо, да би ми ово требали оберучке да пригрлимо у интересу наше земље. Ово је један мајстор, који је учинио једну пробу да пошље свој еспац у Солун, те да види да ли може тамо да му се нађе прође. Таквих више неће бити верујте; а и он неће слати свој еспац у будуће ако му ово не одобримо. Ја сам за то да се помогне и треба да се помогне.

Никола Вулковић. Нема сумње, господо, кад би ми решили другше, него што молилац захтева, да би се огрешили о интересе вароши Београда и сваки би имао права да то исмева. Што се тиче извоза из земље, ја писам зато да се ослободи, јер може да буде злоупотребе. Што се тиче извоза у друге земље, а особито прерађевина, кад узмемо у рачун да се једно кило свињског меса продаје код нас 80 и 90 пара дин. а кад се осуши, онда се дупло више скупље продаје, а то је продаје се по 4 динара, што је у интересу вароши и што би ја на сваки начин одобрио. Али да би то ишло што правилније, ја се придружујем мишљењу г. Љубе Јовановића, да се одреди комисија која ће да предложи начин контролисања овог извоза, те да одбор о томе донесе своје решење;

Светозар Ботурић. Кад сам говорио мало пре да треба ослободити аренде све оне артикле свињских и говеђих прерађевина, које се у Београду израђују, ја сам имао у виду да ми не можемо конкурисати у цени свињског меса касапима у Гроцкој и Аранђеловцу, него сам разумео извоз за иностранство. Нека се слободно господа не боје за извоз у унутрашњост, а што се тиче извоза за иностранство томе треба да тежимо и да се радујемо јер би од њега видела вајду не само општина београдска и њени грађани него и цела земља.

Господо, напредне општине и вароши трговачке чине својим индустријалцима и прерађивачима све могуће олакшице дају им јевтин подвоз жељезницом, ослобођавају их од трошарине и т. д. само да могу извозити прерађевине и индустријске продукте ван свога места. Док се тако свуда у другом свету чини, код нас се непрекидно хвата за неке форме и неке комисије. Ја, господо, мислим да ову молбу треба примити и одобрити, што молилац тражи; јер ко није извозио ништа за Турску, тај и не зна какве су то тешкоће транспортовања Хиршовом жељезницом. И свај човек муке је видео док је ове ствари испратио до Солуна, па не тражи ову накнаду од беса и масних колача, него, што би без овога штетио. Ја мислим да би смо се огрешили о своју дужност, кад му неби вратили наплаћену аренду на оно, што није у нашој вароши потрошио.

Коста Б. Михајиловић. Ако не одобримо овоме прерађивачу ову молбу, ми ћемо га отуђити из наше средине, пошто он мора да тражи радњу ма где било на страни, јер мора да ради. Ја мислим да треба да ослободимо од аренде маст и сланину и све што се извози ван вароши.

Д. Алкалај. Већина предговорника видим да је за тај предлог, јер узима да је ово питање врло важно по извоз наше земље. Не треба да заборавимо овом приликом да колико је ово корисно по извоз земље, да с друге стране може бити штетно по интересе наше општине. С тога овоме питању треба поклонити мало више пажње него што бисмо му могли поклонити сад.

Ми видимо да постоји један предлог у коме се у начелу признаје умесност овога захтева али се у исто доба предлаже комисија, која ће ово питање дубље проштудирати и изнети га нама на решење. Да је потребно упутити ствар комисији доказали су и предговорници од којих је сваки навео по неки нов случај, који ми нисмо знали, а које би комисија могла да сазна и предвиди. Ја мислим да око тога не треба дангубити, него да примимо предлог г. Љубе Јовановића или да решимо, да се не прима и тек у том случају могли би прећи на специјалну дебат.

Председник. Ово питање, као што сви видите врло је важно и ја сам сматрао за врло нужно да га изнесем пред вас. Из молбе се види, да има код нас раденика, који своје прерађевине могу да извезу и на страну; и са тога сасвим је умесно да се упутити ствар комисији, која би је проштудирала и удесила тако, како ће бити у интересу места у коме су прерађивачи, него и у интересу целе земље. Сви ми слажемо се у томе да овакве радње треба потпомоћи. а како и на који начин? — то је ствар штудије и то ће нам предложити комисија.

Ја мислим, да нико од нас неће оспоравати умесност захтева да се неко осло-

боди од општинских терета, кад што прерађено извезе ван отаџбине. Шта више, ми смо без сумње, сви вољни да свом снагом помогнемо наш извоз на страну.

С тога, ако желите, можемо ставити прво ову молбу за ослобођење од општинске аренде, а после предлог г. Љубе Јовановића? (Чује се: предлог, предлог!) Предлог је његов у томе да се избере комисија, која ће ово питање да проучи и да оцени да ли су ови докази довољни те да се Росулеку учини олакшица, коју тражи. Има ли кога против? (Нема).

Гавра Бркић. Ја сам предложио, да се ова молба одмах реши, а после да комисија да мишљење о другим случајевима који могу настати.

Д. Алкалај. Пошто мишљење комисије може бити противно овој молби, онда за што ми не би сачекали то мишљење, па онда да молбу решимо?

Раденко Драговић. Молилац моли, да може оно што је извезао до сад да прими у новцу и о томе треба да се реши. Ја мислим да се његова молба може вечерас свршити.

Милутин Марковић. Кад смо усвојили предлог Љубе Јовановића онда значи, да смо ово питање у начелу решили, а како ће се оно остварити па да буду заштићени и интереси општине и интереси појединих наших грађана у приликама, кад извозе своју робу ван земље о томе нека промисли комисија и нека нађе начина да се обезбеди и један и други интерес с извесним правилима, која ће одбор утврдити. По овој пак молби, као што је лепо казао г. Алкалај, не треба да решавамо пре но што поднесе мишљење комисија, јер би могло бити и супротно нашем садашњем решењу. Кад се расправи начелно питање, не треба га више потирати другим решењем по појединој ствари. Према овоме мислим да ово питање не можемо сад решити, докле га комисија не проучи; а односно саме ове ствари ја бих имао само да поменем оно, што су г. Ђока Нешић и још један говорник врло лепо напоменули, т. ј. кад би узели изнету молбу и декларације и т. д. па их уважили, ко нам јамчи да је молилац у истини извезао онај еспац, који је у декларацији означио. Ми у пословима општинским не смемо показати наивност и лаковерност, кад знамо шта се посведневно ради при тим експедицијама само да се избегне плаћање трошарине. Извози се камен а декларира се шећер и ми враћамо трошарину наплаћену на шећер. То бива посведневно Место шпиритуса и равије извози се вода и шта ти ја знам само да се на такав варљив начин врати трошарина од општине, која је пре тога наплаћена.

Господо, ова питања нису мало важна, него су веома тешка и озбиљна и зато бићемо веома задовољни, ако то све буде мога комисија предвидети правилима. Сумњам да ће моћи предвидети све случајеве правилима те да се избегну злоупотребе, а да се сачувају интереси општински, а унапреде ови људи, који извозе нешто ван земље. Дакле, упутимо овај предмет комисији и сачекајмо њен извештај.

Раденко Драговић. Нећу да тврдим да нема злоупотреба при извозу, но може бити и то бива и злоупотребе се чине са артиклима који долазе са стране. Али ја се не могу сложити да су се могли и ови артикли, који се код нас израђују и који су послати у Солун лажно декларирати и да се пошље

место меса камен и т. д. Ове ствари примила је агенција српска и тамо изложила продаји и са тога ја мислим да треба ова молба још вечерас да се реши.

Светозар Ботурић. Што г. Марковић каже, да би могли нанети штете интересима општинским, ако би могли веровати декларацији ове молбе, ја не мислим тако. Напротив, мислим да би у општем земаљском интересу било да се потпомогне извоз наших прерађевина на страну. И држава наша, господо, ослобођава регала на дуван све оне, који извозе дуван у друге земље. При извозу дувана одређује се један чиновник или стражар, који настоји да се оно, што је намењено на извоз на страну навезе на Саву за превоз у Аустрију и лицу, које то учини, враћа се државна трошарина, а да ли ће он после тај дуван да прокријумчари у Србију, то се државе не тиче при повраћају трошарине, јер она зна да има своје органе, своје финансиске стражаре који то бране и који то не даду. Кад се тако чини с дуваном право је да се чини и с другим артиклима и њихов извоз треба да контролишу добри чиновници, ако их немамо добрих и поштених, онда смо ми криви и наша ће бити и штета, али је право да се извозачу врати аренда. Ја мислим да треба да решимо по овој молби јер је умесна и факт је да је извезао прерађевине за Солун.

Председник. Па и ако се комисија одреди, опет може се решити у идућој седници. Молим вас да се више не упуштате у говор.

Гавра Бркић. Мој је предлог да се сад одмах реши, а г. Љубин је да се да комисији.

Ђока Новаковић. Мени се чини да би била врло хрђава пракса, ако би то усвојили да се одмах неко ослободи од плаћања аренде или таксе. Ако се то усвоји онда ће по овом примеру потрчати и остали, као што је био пример за акциз. Дакле свакојак треба комисија да проучи тај предлог, да ли се може смањити приход или не и да ли ми у опште према нашим великим издатцима можемо да напустимо какав приход а у исто време да не наиђемо на друге тешкоће.

Председник. Стављам на гласање. Ко је за то, да се повери ово питање комисији нека гласа „за“, а ко је да се одмах реши нека гласа „против.“

Гласало је 14 „за“, 10 „против“ а 1 отишло.

Дакле већина је да се упутити комисији.

Сад молим вас колико лица да буду у комисији. (Чује се: тројица). Усваја ли одбор то? (Усваја). Која лица да буду? (чује се: Алкалај адвокат, Мића Петровић и Гавра Бркић). Усваја ли одбор? (Усваја).

Сад имамо једно хитно питање за грађевинске послове. У „лимарској“ улици настало је питање регулације. Комисија је поднела свој извештај. Изволте чути. (Секретар прочита).

Светозар Ботурић. Ја предлагам другу комисију и то: Ђоку Новаковића, Милана Петровића и Илију Ђорђевића предузимача. Комисију предлагам с тога, што се предлагаше да се једна нова кућа сруши.

Председник. Ви сте чули у овоме извештају шта се жели постићи. Грађевински савет као последња власт одобрио је план регулације и наредио да ова улица буде широка 12 метара у месту 10. Питање може ли се то од стране општине спорити.

Ако тако почнемо свуда спорити, онда од нашег плана неће бити ништа. Као што сте видели комисија је примила оно, што је грађевински савет наредио, а то је да буде широка 12 метара. Ако ово не примимо не можемо обележити осе. Дакле то питање колико треба да је широка улица ми не смемо да кваримо. Кад комисија предлаже да се доња страна шири, онда то треба усвојити, јер би иначе морали рушити веће куће, а то би много коштало.

Илија Ђорђевић. Нама је све једно јер и с једне и друге стране рушиле би се две велике куће. (Инжињер објашњава).

Гавра Бркић. Ја увиђам да ће општина морати да подноси терете. Све ове куће то су из скорашњег времена и како је линија издавата изгледа, као да нису били инжињери, него као да сам ја ту линију давао. Једна кућа изашла више друга мање — (Инжињер објашњава).

Илија Ђорђевић. Ја сам да се доња страна сече.

Светозар Ботурић. За што би бегали од нове комисије. Свар је врло важна.

Филип Васиљевић. Ја би питао г. председника, да ли општина баш мора да прошири једну улицу као што каже тај грађевински савет (чује се: мора). Па добро. За што ми не би умолили г. министра грађевина, да он одустане од тога.

Председник. Па ја сам већ казао, одређена је комисија, која према већ одређеном регулационом послу има да постави сталне тачке. Она каже: то је белега одакле мора да се мери. Сад ова комисија налази, да ће за општину бити корисно. Место с једне стране да се сече с друге. Ми морамо чувати регулациони план, и не можемо више од њега одступати. Ти си г. Филипе и ми сви тај план потписао, и сад морамо тако да радимо. Држим, да у овом погледу можемо само казати комисији: Хвала што је то предвидела.

Никола Вулковић. Ја би предложио да се овај извештај комисије пошље грађевинском савету, и да му се напомене, да је ова линија пројектована на 10 метара да су ту две велике куће направљене па би било врло штетно да се руше, ако би остала ширина 12 метара и да молимо да одобри на 10 метара. Ако одобри онда добро, а иначе да усвојимо извештај комисије.

Председник. Усваја ли одбор ово мишљење г. Вулковића, и ако не одобри на 10 метара, онда да се усвоји мишљење комисије? (Усваја се).

Односно ова има овде модел какви треба да су. Ако вам се допадне онда да наручимо да се направи. То се тражи одобрење с тога што прелази вредност, коју он може да потражи.

Председник. Одобрите ли да држимо другу лицитацију за набавку коља? (Одобравамо).

Сад о цени леба.

Ви сте тражили да се смањи цена, изволте сад сами решити.

Јован Буровић. Ја мислим, почем је цена жита 19 динара 100 кила, да не треба смањивати цену лебу.

Гавра Бркић. Дајте нам цене садашње прибављене с пијаце и од трговаца.

Светозар Ботурић. И ја сам то исто хтео да тражим, јер је нужно да знамо цене жита и цене брашна.

Председник. Секретар каже да није то прибављено због тога што није било у оби-

чају досада; одборници вели сами знају колике су цене и они одређују.

Сава Вељановић. Цена је жита 19 динара а брашно је каоје било и раније.

Светозар Ботурић. Господо, овде је реч о лебу и о пијачној цени жита и брашна, и ми смо требали да добијемо те податке, које смо тражили у прошлој седници. Председништво је обећало, да ћемо сад ствар свршити и пошто је ово врло важно питање, ја мислим да је оно требало да прибави и све нужне податке, који су нам нужни за решење.

Председник. Како сам сазнао од секретара прошле седнице г. Вулковић је предложио да се цена лебу смањи, али је остављено да се то данас реши. До сад је практиковано да се кад одборници сами предлажу смањење да се тад не прибављају ови податци, јер се претпоставља да они знају цене жита и брашна, но кад то није учињено спремиће се за идућу седницу и онда решите ствар.

Састанак закључујем.

држан 10. Фебруара 1892 год.

Председавао председник Милов. Р. Маринковић.

Председник. Отварам седницу и молим вас да саслушате записнике последњег састанка.

Секретар чита.

Председник. Прима ли одбор прочитани протокол? (Прима)

Изволте чути нека тражења суда о владању и стању извесних и окривљених лица и молбе појединих лица за уверења.

Секретар чита (за које се лице траже уверења, и шта је решено, види се из штампаног протокола од данашњег састанка)

Председник. Изволте чути неколико захтева, да се извесна лица разреше од дужности у црквеном одбору, а друго место њих одреде.

Секретар чита

Председник. Имамо сад прво да решимо о попуни места код вазнесенске цркве које је потребно попунити лицем вичним за деловоју. (Поп Таса Капетан-Спасић кандидује Ђакона, Перу Милојевића — Прима се)

Код цркве Ружице у граду има да се образује црквени одбор, по закону о црквеним властима.

Поп Таса Капетан-Спасић. По овој ствари и ја сам водио преписку с војним протојерејем, и први пут је тражено од стране старешине цркве да се пише општинском суду и тражи да он образује црквени одбор, што сам и ја учинио. За тим је опет дошла изјава команданта града, у којој каже да он не сматра, да је црква Ружица општинска него војна црква, те с тога је он изабрао татора, коме је предао рачуне итд. Према томе, а са различитог схватања, овде постоји један сукоб између општине и команде о питању: чија је црква? Истина црква Ружица служи великим делом за војску, али тамо има доста грађана, који највећи приход дају тој цркви, и ја мислим да таторе треба да поставља општина а не војена власт.

Председник. Ја мислим, да је то ван спора, да је црква Ружица црква, која припада општини, јер тамо има грађанства које живи у граду, који посећавају ту цркву,

а има их, који и из вароши тамо иду. По томе, дакле, и треба општина да одређује црквени одбор, без икаквих обзира на то, што се у Ружици цркви врше свештенодејства за све одељке војске тамо. Ја налазим дакле да ми треба да одредимо овај одбор без икаквих обзира на ово и оно, а ко хоће да се спори с општином, нека то чини надлежним путем.

Поп Таса Капетан-Спасић. Ја сам примио од војеног проте и неке рачуне, али ни сам хтео да их предам татору, кога је командант изабрао.

Др. Павло Поповић. Ја не бих приступио одмах избору татора с тога, што постоји спор између команданта града и општине. Како рече г. Капетан-Спасић, него бих сачекао докле се тај сукоб не изравна.

Председник. То је приватно саопштење али о томе у акту нема ништа. Ја бих молио да поп Таса или ко други кандидује лица за тај одбор.

Мијаило Ђорђевић. Пошто је дорћолска црква срушена, а за њу постоји већ одређени одбор, то би он могао овом црквом да управља, пошто је у близини.

Поп Таса Капетан-Спасић. Да наведем још један разлог у прилог тога, да црквени одбор треба да одреди општинска власт. У закону о цркв. властима стоји, да црква која нема прихода довољно, добија допуну потребну од општине, са тог разлога ваљда и црква градска није никад до данас под војном управом него под општином, и сад, кад би се ова црква уступила у старање команданта града, општина не би могла да има ону обвезу, коју је закон ставио. Имам још да наведем, да ова црква има таквих прихода, да по томе може да се мери са првим црквама. Тамо уз цркву има један извор, где долазе многи и дају прилоге, и ја сам слушао где један човек каже, да би дао 120 динара месечног прихода, кад би се то давало под аренду. Такав приход уступати неком другом невадлежном било би неоправдано тим мање, што је општина дужна да код сваке цркве има црквени одбор.

Председник. Колико треба чланова? (чује се: десет). Сад вас молим да кандидујете 10 лица.

Поп Таса Капетан-Спасић. У акту самом, ваљда опшиком пера, стоји, тражи се један татор.

Секретар чита из акта: „да се за старање о имовини црквеној одреди један татор.“

Мика Банковић. Може ли то да буде кад у закону стоји, да треба да буде црквени одбор од десет чланова?

Председник. Пошто се види да овде има неке нетопности, то би најбоље било да овластите општински суд, да одреди овај одбор, или ово лице, пошто се увери, да ли треба да се одреди једно лице или десеторица. (Овлашћује се председништво).

Сад долази да се место Стевана Ивковића, одборника у палилулској цркви, који не долази да дужност, одреди други. (Одрићује се Пера Јовановић бакалин.)

Председник. Изволте чути један акт упућен од г. митрополита односно места за цркву на дунавском крају. (Секретар прочита.)

Вама је знано, да је одређено место за цркву на дунавском крају онде, где је била сака чесма.

Сад има једна молба од 150 и више грађана из дунавског краја упућена на г. митрополита, да се одреди место за цркву на плацу тако званом „Гушина башта“. Оно је на „Душановој“ улици и са свију страна опкољено је улицама. Наравно г. митрополит није хтео да се упушта у оцену овога предмета, него је упутио општини да она одреди једну комисију и од своје стране одредио је једног повереника — у лицу г. Таса Капетан Спасића члана духовног суда.

Поп Таса-Капетан Спасић. Можда одборницима није познато ово питање о цркви. Ја нисам раније био одборник па и не знам како је ствар текла, но чини ми се да је некакав споразум био између црквеног одбора и општине. Они из црквеног одбора раде нешто без да зна општина. Поднели су молбу да онај плац где је била црква подели на плацеве и да га продаду приватним људима. Ја сам решење тога задржао и саопштавам овде да знате шта се ради и да то имате на уму.

Председник. Као што сте чули овом саопштењу г. Капетан Спасића може се веровати. Али што се тиче земљишта тога где је била црква св. Александра Невског и земљишта код Сака чесме та размена није формално свршена, по само је начелно између црквене власти и општине уговорена. Ја сам чуо од једног члана ту исту напомену, али опет ни један посао не може се на том земљишту извршити а да се не јави општинском одбору, јер црквени одбор није тако самосталан да не чека одобрење општинско. Оно је један орган општински, који има у задатку да води црквене интересе и општинске. Дакле он не може делити и продавати речено земљиште без пристанка општине. Међутим знано је, да је одбор општински ту размену учинио у тој цељи, да тамо где је црква била подигне школу, а код Сака чесме цркву. Но да више о овоме не говоримо, а ја благодарећи г. Спасићу учинићу корак потребан.

Поп Капетан-Спасић. Црквени одбор по закону сам рукује тиме и може да чини размену и продају. То нек се зна овде и и ако није размена формално свршена неће се моћи одбор помоћи кад сад они одричу. Треба општина да има црно на бело.

Председник. Може ли шта учинити одбор или не може то ћемо видети. Но то је друга ствар. Сад вас молим да изберете повереника, који ће расправити питање о местима. (Чује се: г.г Никола Р. Поповић, Милутин Марковић и М. Капетановић) Усваја ли одбор ову кандидацију? (Усваја).

Сад изволте чути једно писмо које сам добио од трговачког удружења. (Секретар чита.)

Из овога писма видели сте, да се трговачко удружење обратило општини молећи да општина београдска као и други својим прилогом помогне оном задатку, које оно узело на себе тражећи помоћ за ону браћу Русе, које је уз извесним пределима задесила глад.

Као што сте из овога писма чули држим да га за оваке хришћанске дужности треба да се и општина одазове помоћу па ма колико да је, она ће бити знана, она ће наћи одзива, нарочито ми Срби треба да чинимо не само према браћи Русима, него и према другим крајевима.

(свршиће се)

ВАНРЕДНИ САСТАНАК

ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ
(ПО СТЕНОГРАФСКИМ БЕЛЕШКАМА)

Држан 21. Октобра 1891. год. у Београду.

(Свршетак)

Дим Најдановић. Ово је са свим корисно и добро за трговину и треба да се уреди, само ја мислим да треба направити обашка магацин за оно пиће што долази железницом.

Председник. Ако се доцније увиде какве тешкоће можда ће се и то учинати, за сад морамо се задовољити само с овим једним.

А. Одавић. Односно напомена да би требало да имати магацин и на железничкој станици и на савској обали, имам да изјавим да се и сам слажем с тим да би их требало имати, али ваља имати на уму да данас сваки трговац и други који добије вино железницом он га товари и носи у свој подрум, те дакле те потребе у магацину за сад нема.

Председник. Доиста ти људи сад носе вино у своје подруме али без плаћене трошарине. Општина их мора кредитирати на меницу па да трошарину плате кад што продаду. Тако може много трошарине и да пропадне. Овако кад има антрота, они ће све ту сместити и носити кад им колико треба плативши трошарину.

Гав. Бркић. Молићу: је ли тај план скицирало инжињерско одељење општинско па после дат управнику трошарине те је позивао лиферанте да даду цене? (јесте).

Ја мислим пошто је намерна општина да прави више магацина тврђи и бољи по плану задужења, то ово није потребно сад правити и од оваке слабе грађе. И после што би ми ово правили привремено и на туђем земљишту с кога их морамо по времену да дижемо? Како се трпило до сад да се трпи и од сад.

Председник. Одобривате ли или не одобравате ово? (неодобравамо.)

Јов. Тадић. Не треба да се варамо. Овде је рачун чист и ми ово треба да одобримо. Општина неће изгубити на овоме јер ће од ових магацина примати кирју. Међутим те друге реформе, с којима је у свези и грађење магацина, сви знамо да се неће остварити све за две три године за које време ми можемо примити више кирје него што зграда кошта. А најпосле нека и не узмемо толико него половину опет неће бити штете, јер ћемо учинити грдне олакшице општини и трговцима.

Дим. Најдановић. Ја се слажем с предлогом ако се и код железнице направи магацин.

Председник. Одобривате ли ово у принципу? (одобравамо.)

Гав. Бркић. Но с тим да се грађење уступи конкурсом а не овако по понуди Шиђанског или кога другог.

Председник. Тако ће се и урадити.

Милутин Марковић. Ја мислим да не врши ову лицитацију управник трошарине него општински суд као и остале лицитације. У осталом ваљало би имати на уму да ми правимо грађевину на туђем земљишту, што не може наћи оправдања за овакви издатак.

Председник. Ми имамо написмено одобрење од министра да ово учинимо. Шта више ја сам код министарства финансија нашао таквог одзива, да је оно спремило

предлог да нам се то земљиште уступи у својину а у накнаду за она земљишта која смо ми дали држави. Предлог ће се поднети скупштини кад се састане.

Ник. Р. Поповић. Да се прими овај предлог пошто су изгледни да ћемо ово земљиште добити у својину, на чему треба живо порадиати.

Председник. Одобривате ли овај предлог? (одобравамо) И то хоћете ли да општински суд ово сврши или управник трошарине? (суд). (чује се: а шта је с Најдановићевим предлогом?)

Ник. Р. Поповић. Управник трошарине предложио је да се подигну магацини на савској обали и о томе се предлогу решава. Кад с тим свршимо ми можемо Најдановићем предлог решити ако он то тражи.

Гавра Бркић. Кад се ово реши онда отпада Најдановићев предлог? (не отпада).

Председник. Ко је за то да се одобри подизање магацина на савској обали с напоменом г. Милутина Марковића да лицитацију изврши општински суд и г. Поповића да се поради на уступљењу земљишта општини, тај ће казати за, а ко је против — против?

Ја ћу да ставим ово питање на гласање:

Ко хоће да се гради на савској обали, тај ће гласати „за“, а ко хоће да се граде 2 магацина и на Сави и код жељезнице, тај ће гласати „против.“

Гласало је 10. за један магацин а 4-рица за два. И тако усвојено је, да се гради један магацин на савској обали.

Сад је на реду питање о лиферовању дрва. Ви знате да се појавила једна незгода. Лиферант дрва, лиферовао је дрва од разне врсте, а одбор је одлучио од једне. То је учинио с тога, што му није саопштена друга одлука одборска. Ја сам узео о томе извештај и изволте га чути.

Гавра Бркић. Ви се удаљујете од дневног реда.

Председник. Ово сам изнео као хитну ствар с тога, што је тако решено у прошлој седници на предлог Раденка Драгојевића, а после и с тога, што се то питање мора одмах расправити, пошто је наступило ладно време, те треба дрва да има код сваке школе, да не би деца зебла. (Чује се: врло добро).

Чујте дакле извештај. (Секретар прочита).

То је односно саопштења како је ова ствар текла.

Разлика је у одлукама та, што је у првој одлуци решено да дрва буду мешана: букова и јасенова, па је у другој одлуци одступљено од тога и решено да буду само букова. Ту одлуку није чиновник општински на време саопштио и тако лиферант знајући само за прво донео је извесну количину мешаних дрва и то једанпут 336 хв. букова а 36 хв. јасенова, други пут 218 и по јасенових и 10 скоро 11 хвати букова. Свега је предао 234 и по јасенових а 347 хв. букових.

Односно цене и једна и друга имају цену једну исту по 26 дин. и то на месту. (Чита цене и једних и других дрва код разних трговаца.)

Према овоме види се да није велика разлика у цени. Према овоме молим вас да одобрите тај поступак, да би могао наредити да се ради даље шта треба.

Односно слагања дрва о чему и комисија говори да нису добро сложена, нека одбор власти комисију да натера лиферанта да напнади разлику.

Н. Р. Поповић. Према овом извештају општинског чиновника, који није саопштио два одборска решења. (Чује се: није два него само треће). Добро. Треће Али у одборској седници поглавито је вођена брига о ономе, зашто лиферант није слагао дрва између коља него међ крстовима а у реферату томе од тога нема ништа.

Друго у реферату није ништа казано о узроцима за што тај чиновник није саопштио и последњу одлуку лиферанту.

Прва је одлука саопштена 26. Августа и измењен је услов у неколико, па је одбор донео одлуку да се и та измена лиферанту саопшти, па ако неће да пристане на измену услова, да се држи друга лицитација.

Кад је та прва одлука саопштена г. Ђеловићу није држана друга лицитација а све је било до 2. Септембра ове године. До 2. Септембра није ни вукао лиферант дрва, већ је вукао нешто у Септембру а нешто у Октобру месецу — дакле зна се, да је чиновник општински имао довољно времена и могућности, да и треће решење, које је било 12. Септембра саопшти дотичном. О томе се у реферату не говори ништа и хоће се да пређе без ичега ћутке. То је једно.

Друго. Општински одбор донео је решење, да се достави дотичним управницима школа да одреде место, где да се слажу дрва и да пазе, како да се дрва сложе. То решење није ни један управник добио.

Треће. Кад је дошла комисија да прегледа дрва да ли су добро сложена звати су сви управници школа у општински суд, да им се то саопшти, а таква одлука одборска није била, већ да дотични управник чека на дотичном месту. Због тога управници нису ни дошли те није ни вршено онако како одбор жели и како је решено.

Дакле кад се узме, да је било довољно времена за саопштење; да управницима школа није саопштено решење како треба, и напослетку да су сви управници звати за тај посао у општински суд ради прегледа дрва, онда је ту и сувише неправилности од једног општинског чиновника и такав чиновник треба с места да се казни.

Оваква једна неуредност довела је до овога стања, да једна школа позајмљује дрва од друге и да су се морала општинска кола одводити на друге послове. Тако ја сам из дорћолске школе дао кола те су носила дрва у другу школу, а том неуредношћу и општина и лиферант што је чекао неколико недеља да му се дрва одобре и довео одбор у неприлику да мора да прими и она дрва која није погодио.

С тога ја мислим, да је дужност општинског суда да таквог неуредног чиновника казни, па и тражим да се казни, пошто поднети извештај неправда ни једну неуредност. Ако има одборника да ме у овом тражењу потпомогну добро, — а ако нема онда је друга ствар. (Чује се: треба да се казни)

Председник. Дозволите ми да кажем да је комисија поименце позивала и имала позив. Управници школа позвани су онако како г. Никола каже. Позвани су сви једним позивом и то за 6. Октобар да приме дрва потребна за суд.

Други позив био је за све да дођу у 3 сахата по подне у рачуноводство суда као комисија за преглед и пријем дрва и поднесу извештај.

Н. Р. Поповић. Тај други позив био је у реду. Ја нисам на то ни ударао, нити сам се на тај позив ослањао у моме говору.

Председник. Није нико извршио како је требало него по старијем шаблону усвојеном од уређења општинског суда.

Тим је доведена одборска одлука у тешкоћу извршења тим пре што последња одлука није извршена или је извршена пошто је лиферант сва дрва пренео.

Што се тиче питања: за што није саопштена последња одлука одборска, то се правда практиком по којој се не извршује ни једна одлука одборска док се записник одборске седнице не прочита јер често пута одбор промени своју одлуку пак извршење мора да је сагласно промени. Ова је одлука донесена 9. а одбором потврђена 16. — дакле се је изгубило нешто у времену али и после тога времена није саопштено.

Н. Р. Поповић. Зна ли се колико је хвати дрва лиферант превукао у Августу месецу? (Ништа). Колико до 16. Септембра.

Председник. По извештају комисије он је донео 640 хвати до 6. Октобра. У осталом он је се с тим журио да што пре до новаца дође.

Н. Р. Поповић. Због рђаво сложених дрва и донесених од јасеновине место букових које је одбор изабрао, морала су општинска кола 4 дана да вуку дрва по разним школама и надлештвима општинским. Ко ће платити ту дангубу момака и рад колима. И ко ће да надокнади мањак у дрвима за то, што је лиферант слагао између крстова. Ја се сећам да је речено да мора да буде сура од суре далеко да може човек да прође. И то није урађено те се не може да цени колико су поједине цепанице дугачке. Ко за то одговара?

Председник. Комисија је констатовала да дрва нису добро сложена. За то ће лиферант бити дужан да по њеној оцени дода 3 на 100. Што је ово или оно неупутно урађено, криви су чиновници који су одлуку општинског одбора рђаво или неблагоприятно извршили и ја ћу онога ко је крив казнити.

М. Марковић. Није главно питање ко ће да одговара, ма да ја мислим да одговорно лице треба да буде кажњено — него је главно како ћемо ову ствар да расправимо. Питање је да ли да уважимо ову предају дрва јасенова место букових а односно слагања да овластимо комисију да захтева да се по уговору сложе. Ако има и какве штете за општину, онај ко је крив нека плати.

Према ономе како је у извештају ранијем речено да су јасенова и букова дрва једнаке каквоће и цене, ја мислим да треба да их и примимо место букових а по нешто јефтинијој цени, по којој их је и сам лиферант био понудио.

Што се тиче слагања дрва, ту комисија има права да захтева да се сложе тако, да се могу премерити и да им је слагање по уговору.

Односно ове главне ствари ја се слажем с г. Николом и молим да се тако учини.

Председник. Ја сам напоменуо да комисија предлаже да лиферант да 3 од 100 на име лошијег слагања дрва. Примате ли то? (примамо; не).

Дим. Најдановић. Ја сам гледао ова

дрва и како су она сложена ја не бих пристао ни 15, а камо ли 3 од сто вишка.

Јован Тадић. Пре него што би смо прешли на решење ове ствари треба да видимо ко је крив? Треба да нам одговорни чиновник објасни, како је лиферанту нашу одлуку саопштио и кад и за што му је саопштио само прву а није и другу? — те да би смо ми могли правилно оценити ствар и одлуку донети.

Ово је вршио чиновник Павле Станковић и он би требао да објасни.

Председник. Чиновници су били позвани да ову ствар сврше; они су под мојим наложима, по моме наређењу поднесен је и извештај и према томе и вашој оцени ја ћу да поступим, али немојте улазити у ислеђења или испитивања чиновника, јер то не би била ствар одборова већ председништва и суда а они неће пропустити да за доказану несавесност или нехат казне одговорног.

Гавра Бркић. Пошто се тврди да дрва нису правилно сложена, ја мислим да ми та дрва не морамо примити према уговору док их год не сложи како треба о своме трошку. Дотле нити треба да му дрва примамо ни да их плаћамо.

Јован Тадић. Ја мислим да сте ме разумели у моме малопрашњем говору. Ја нисам позивао пред нас чиновника да га ослободимо одговорности или да га казнимо него сам рекао: да би смо знали како да се понашамо према лиферанту, нужно је да нам дотични чиновник објасни ствар.

Овако не знамо ко је крив: да ли чиновник или има нешто и до лиферанта.

Председник. Сва је кривица до чиновника што није саопштио одлуку одборску лиферанту да ће се букова дрва узети. А кривица је и у томе што није управитељима школа казао да је лиферант дужан да слаже дрва између коља.

За те кривице ја ћу га и казнити.

Раденко Драговић. Није потребно да се упуштамо у разбирање ко је крив, кад имамо права да од председника захтевамо одговор, за што одборска одлука није правилно извршена. Председник нам је сам изјавио ко је крив и обећао да ће кривца казнити а ми сад имамо да чујемо извештај комисије о томе колико је лиферант донео букових а колико јасенових дрва и да решимо примамо ли и јасенова.

Председник. Ако желите могу вам прочитати извештај. Ја сам вам већ све реферисао и казао колико је донео једних дрва а колико других. Казао сам да је комисија казала да није по условима слагање дрва извршено и да комисија предлаже да му се мање за толико плати или да толико још дрва донесе. Дакле са 3 процента.

Дим. Најдановић. Кад комисија прими да му се одбије 2—3 од сто процента, онда то је хрђава пресуда. Но ја би био за то, да ако није лепо сложио, да га натера лепо да сложи.

Андра Одавић. Кад сам гласао за извештај комисије, ја сам се кретао у томе, да у комисији има човека стручног за тај посао, а то је на Раденка Драгојевића.

Гавра Бркић. Ја би молио г. председника или одбор, да одреди другу комисију те да прегледа дрва, па ако није добро сложио, да се натера да допуни.

Ф. Васиљевић. Комисија брани интересе општинске као и ми сви.

Председник. Ја сам мало пре казао, за што сам одступио од дневног реда и ово

питање изнео, а то је због тога, што је наступило хладно време — дакле ради деце да могу школе радити и због тога сам и наредио да се овде у општинском суду једна сура иструже и одмах носи по школама. Молим вас да узмете све па и ово у оцену и да донесете одлуку.

Н. Р. Поповић. Према ономе, како је у мом крају на 5 места сложио лиферант дрва, држим, да је комисија била строга кад му узима 3 од сто. Тако исто мислим и према слагању на теразије — за друга места не знам.

Но кад је комисија нашла да треба 3 од сто, онда је то довољно и према времену садањем и према томе, који се тим дрвима греје, а то су деца, мислим да одбор нема шта да примети на извештај. Иначе ако овако и даље остане морају се деца распустити. (Чује се: Она и иначе не иду у школу због ове болести).

Председник. Дакле на чему да останемо.

Г. Бркић. Према говору г. Николином, који каже да су дрва због зиме за децу потребна, ја сам за то, да се од донетих дрва узме 2—3 хвата и употреби на огрев, а остало да се све наново мери.

Председник. Ја ћу да ставим на гласање.

Ко је за то, да се усвоји комисијски извештај гласање „за“ а ко је против нека гласа „против“

Дакле гласало је 8 „за“, 3 „против“ а двојица се уздржали од гласања

И тако усвојен је извештај комисије. Састанак је закључен.

Овај састанак трајао је до 10 сахата у вече.

Држан 28. Октобра. 1891. године у Београду.

Председавао председник Милов. Р. Маринковић почетак у 6 и три четврти по подне.

Председник. Изволте чути записник прош. састанка.

Секретар. Чита (прима се).

Председник. Изволте чути резултат држане лицитације за прављење магацина за пиће на Сави. о коме смо решили да се прави.

Секретар чита. Петар Вељковић понудио цену најповољнију.

Председник. Ја сам вам споменуо да је један предузимач још раније понудио цену која је 5 од сто јефтинија од предрачунске. Та је цена повољнија и од ове што је изишла на лицитацији, по којој се Петар Вељковић прима најјефтиније посла. Тај предузимач — Шићански, није се јавио да конкурише лицитацији а био је тамо како ми јавља г. Смедеревац и по томе остаје или да примимо ову понуду Петрову или да држимо ужу лицитацију између те двојице.

Соломон Азријел. А колика је била предрачунска цена? (17576 дина).

Божа Новаковић. А за што Шићански није био на лицитацији?

Председник. Он је био али није лицитирао ваљда с тога, што је његова понуда боља од ове Вељковићеве, И сад ако хоћете можемо га питати хоће ли он по понуди пристати да ради или да држимо ужу лицитацију између њега и Вељковића?

И. Цветановић. Ја мислим да треба позвати онога на коме је остала лицитација

и онога што је учинио ранију понуду па да се држи ужа лицитација између њих.

Раденко Драговић. Ја бих био за то да се упита Шиђански остаје ли при понуди па ако пристаје, да му се уступи или да се нареди друга лицитација, али никако не бих пристао да се држи ужа лицитација између њих.

К. Главинић. Прошле седнице нисам био у седници и молио бих да ми се објасни: где се мисли подићи зграда? од каквог материјала и кад се мисли градити?

Председник. Магацин би се градио за сместиште пића на Сави на ономе отвореном земљишту државном на коме стоји бурад винарска. То земљиште обећао је г. Министар финансија уступити општини у накнаду за друго које што је држава добила од општине. Зграда би била дакле привремено на туђем земљишту — државном, док се не би испуниле формалности о преносу истог земљишта на општину. Градила би се од једне цигле. Користи отуда објаснио сам прошлог пута. Било би олакшано трошаринској управи накнађивање трошарине на пића а и трговцима би било добро, јер им бурад с вином не би морала лежати по пољу као сад. Увиђајући велике користи од овога магацина, одбор је прошлог пута одобрио да се прави и у тој цели је и држана ова лицитација. Ко донесе вино, ту би га сместио и кад га прода он би платио трошарину. Што се тиче питања кад се мисли подићи имам да изјавим, да би то требало учинити у року од 10 дана.

К. Главинић. Задоцнили смо се с овим. Кад се није могло раније да сврши ово зидање, ја не бих смео да пристанем да се то сад учини. Најбоље чекати до пролећа. Овде има зида за 7000 динара дакле има доста зидарског посла, који не мислим да треба зимус вршити.

Дим. Најдановић. Примедбе г. Главинића умесне су и ја нисам за то да се зида зимус већ на пролеће.

Љуб. Јовановић. Ја сам за то да се не зида сада јер време није повољно и та би зграда била на незгодном месту.

Председник. Прошле одборске седнице решено је да се магацин зида и сад то и не треба да долази у питање ако нећемо да нам се пребацује несталност у раду можемо говорити о ценама, року, изради итд. али о неграђењу никако.

Јов. Станковић. Ми смо, одобравајући лицитацију, мисли ли да ће се градити при лепом времену.

Председник. Дозволите ми да вам објасним оно што сам и прошле седнице објашњавао. Ово што управник трошарине тражи и што смо ми решили да се узме у рад, није од нашег ћефа проистекло или што ми налазимо да је сад време зидању, него за то што нас невоља на то приморава ради олакшице управи трошаринској при наплати таксе, ради олакшице људима за смештај пића. Сами трговци не само да нису овоме противни, него су сви радосно чули глас о овоме. Питање о зидању покренуто је од управника трошарине још крајем Августа и Сентембра, али је споразум мој с г. Министром финансија закаснио ствар те би се сад имала да ради у невреме.

Не држим дакле да има места питању: да ли да се гради магацин сад? већ ваља решити: да ли су ове цене повољне? Ви се сећате да смо гу скоро решавали и о

трошарини коју има да плаћа неки винарски трговац Јовичић. Да је било магацина и ове манипулације спора не би било нити би он место олакшице, осећао неке отежнице. Ваша је дакле ствар да односно лицитације решите шта хоћете, али противу самог зидања не би требало говорити, јер је то решено прош. пута.

И. Цветановић. Истина је ово што рече председник. Ја сам имао више прилика да разговарам с људима винарима и они веле да је незгодно и тешко повлачити пића час овде час онде, особито сад. Ово дакле није ствар за одлагање него ја мислим да се приступи зидању а да семаALTERИСАЊЕ остави за пролеће.

Председник. У условима је и речено тако.

Коста Главинић. Ја видим господо да се овде ради како треба, али ја не могу да гласам да се једна грађевина зида зими. Ако сте ви решили у прошлој седници да је потреба прека, онда треба то решење и извршити. Само кад се зими ради најбоље би било да се то уради са хидрауличким кречом премда сумњам да се може свршити, јер је ово већ крај октобра а улази месец новембер, када је немогуће радити.

Дим. Најдановић. Али молим вас како може зими да се зида. Малтер се смрзне, па доцније кад отопли падне. Ту је инжињер, па нека каже, да ли би могао радити ако би време било као што је било јуче ја сам за то, да се никако сад не почиње.

Председник. Ради објашњења дајем реч г. инжињеру Смедеревцу. (г. Смедеревац објашњава да се може сазидати хидрауличким кречом помешан са смесом извесном).

Филип Васиљевић. Ја сам хтео то да кажем, да ту неће бити велико зидање. Једна цигла. Зидање се малтером а не блатом те да шкоди, а међутим нека се пази да зидање буде онога дана кад је лепо време.

Даса Рашковић. Ја памтим од 15—16 година како на београдској пијаци долази зими вино и тамо стоји по 500 акова и ништа му не шводи. Кад не да време, није нужно да се та зграда прави. Није то шала цифра 17 хиљада динара.

Тока Новаковић. Овде нема никакве разлике између лицитанта. Ми не можемо да примимо онога лицитанта, који не долази на лицитацију. Но кад је тај други лицитант понудио повољнију цену онда не се одреди друга ужа лицитација. (Чује се: Биће доцкан).

Илија Цветановић. Кад г. Инжињер каже да се може тим другим кречом малтерисати, онда нека каже шта ће коштати вишак за тај други креч (Инжињер око 600 дина). Па то није много и кад је тако онда се може одобрити лицитација, с овим кречом па макар да кошта и до хиљаду динара више. Не треба због маленкости оставити људима да стоји имање на пољу на овакој зими, а и управи трошаринској је лакше за манипулацију.

Димитрије Најдановић. Ја мислим да овде прво треба решити, хоће ли се зидање или неће. (Чује се: то је решено у прошлој седници). Ако је решено. Овде има одборника, који у прошлој седници ни су били, — који су сад за то да се не зида.

Раденко Драгојевић. Г. Бркић је пре био противан па је решено да се зида, сад он не треба да говори ништа, већ само нек гласа против лицитације ако хоће. Друго се сад не може решавати.

Коста Главинић. Господо! Треба се чувати те практике, да се у једној седници реши једно, а сад у другој то исто да се квари. Ја нисам био у прошлој седници, па с тога сам противан сада, јер би и јуче за ово противно гласао. Што се мене лично тиче, нека се запамте, да сам ја противан да се зими зида, а лицитацију, пошто је испод предрачуна одобравам.

Раденко Драгојевић. Ја сам у прошлој седници гласао против, али то моје против треба разумети тако што сам ја био да се праве два магацина а не један, а нисам у опште противан да се не гради.

Председник. Ја ћу ову лицитацију да ставим на гласање.

Ко је за то, да се одобри лицитација, нека гласа „за“, а ко је да се држи друга лицитација и да се зида са хидрауличким кречом тај нека гласа „против“.

Дакле 15 гласало против. За ниједан — а двојица се уздржали. Усвојено је да буде друга лицитација а зидање да буде са хидрауличким кречом

Сад изволте чути лицитацију за стругање дрва. (Секретар прочита). Одобрава ли одбор ову лицитацију? (одобрава).

Чујте лицитацију за давање под закуп општинског земљишта у бари венецији. (Секретар прочита).

Одобрава ли одбор ову лицитацију? (Одобрава).

Сад изволте чути нека уверења. (Секретар чита).

Сад изволте чути извештај комисије за преглед тромесечних рачуна. (Марко Велизарић прочита)

Усваја ли одбор овај извештај? (Усваја).

Сад молим вас на основу чл. 40 закона о општинама општински суд дужан је у споразуму са одбором бар на 2 месеца да састави предрачун прихода и расхода, по коме ће свој приход прикупити а расход исплаћивати. Ви сте одредили комисију, која ће прегледати израђен пројект буџета за годину 1892 год. Комисија је тај посао довршила и ставила на дневни ред ради прегледа тога посла. Сад изволте да говоримо о њему. Хоћете ли да говоримо у опште или да почнемо одмах да читамо позицију по позицију.

Марко Велизарић. Ја као члан комисије могу да вам кажем, да има доста новина у садањем буџету, па како те новине стоје у вези са платама, био би мишљења, да се прво цео буџет прочита, па онда да се пређе на дебату појединих позиција.

Председник. Желите ли тако!

Соломон Азријел. Ја мислим да се прво тај пројект буџета штампа, па онда разда одборницима, и после овога да се изнесе на дневни ред.

Ник. Р. Поповић. Као члан комисије ја бих буџету додао само још једну партију које се нисам пређе сетио. Ви знате да је пре неколико месеци одбор решио: да општина подигне дорћолску цркву у току од три године. С обзиром на то: не би ли било згодно да ми сваке године ставимо у буџет по једну суму на ту цел те да нам после буде лакше плаћање и подношење овог издатка. Ја бих предложио да се метне сума од 1—2 хиљаде динара (чује се: врло добро!)

Марко Велизарић. И ја као члан комисије пристајем на предлог Поповић (чује се: да се унесе у буџет!)

Председник: Чујте читање овог пројекта односно прихода и расхода општинских. Молим г. Јанковића (књиговођу) да дође и чита.

Јанковић чита буџет цео.

Председник: Морам да вам напоменем да овде пије ушао буџет гробљанки водоводни и трошарински. Ти ће бити засебно. Сад ако би сте хтели могли би смо да приступимо претресу прихода.

Соломон Азријел. Буџет ваља сад одштампати па у идућој седници изнети на претрес. (Тако је)

Ник. Р. Поповић. И ја се с тим слажем.

Председник. Тако ће и бити.

Седница је закључена у (8 и по часова по подне).

држан 30. Октобра 1891. год.

Почетак у 5½ часова по подне.

Председавао председник Мидован Р. Маринковић.

Председник. Пошто има довољан број одборника да се може радити отварањем седнице. Изволте чути протокол последњег састанка. (Секретар прочита)

Има ли ко шта да примети?

Милутин Марковић. Ми смо у одбору усвојили, да у протокол уђу само одлуке одборске, а не и одвојена мњења појединих одборника. Како је овде у протоколу међутим одвојено мњење г. Косте Главинића, то сам за то, да се исто изостави Његово мишљење видиће се из стенографских белешака.

Председник. Усваја ли одбор да се то изостави? (Пристаје).

Бока Новаковић. Кад је био говор о буџету, онда је донета одлука да се исти штампа и разда одборницима на штудију, па онда да се о њему говори, а није исти усвојен у начелу нити је се могло решити, пошто није био довољан број одборника. Молим да се то исправи.

Марко Велизарић. Ја сам баш и ставио то питање, да се буџет прима у начелу, па је то и усвојено, а поред тога је решено и да се штампа, па после да се пређе на дебату појединих тачака.

Соломон Азријел. Сасвим је тако као што каже г. Велизарић. Буџет је у начелу усвојен и упућен да се штампа па онда у појединостима решава.

Бока Новаковић. Ми онда нисмо могли то ни решити, јер није био довољан број одборника.

Председник. Било је довољно одборника за решавање. То се види из протокола где је записано 16 одборника и како је буџет и раније био стављен на дневни ред по закону могло би се са толиким бројем решавати. (Тако је).

Гавра Бркић. Ја потпомажем г. Новаковића, да није било решено у начелу.

Раденко Драговић. Ја држим да не треба да се око тога задржавамо. Буџет је био у одбору и примљен у начелу. Сад долази претрес истог и хоће ли се примити у свему или не то је друга ствар.

Бока Новаковић. Можете замишљати да је примљено, али то у ствари није јер треба 21 одборник да буде присутан.

Милутин Марковић. Ово није приметба на протокол. Сад се нешто друго тражи, да се сматра да није решено, а у ствари јесте.

Председник. У члану 75. зак. о општинама стоји овако (чита) а у члану 76 истог закона стоји овако (чита). Дакле види се да може да се решава са 16 одборника, кад је пре тога већ било на дневном реду.

Ја ћу да ставим на гласање.

Ко је за то, да се прими протокол овако како је састављен нека каже „за“ — а ко је против то јест онако како г. Новаковић вели, нека гласа „против“. (Настаје гласање).

Дакле 11 гласало „за“ 3 „против“ а двојица се уздржали од гласања. И тако усвојено је како је у записнику записано да је буџет примљен у начелу.

Има ли још ко шта да примети на записник? (Нема). Усваја ли одбор целокупни записник? (Усваја).

Ст. Чађевић. Г. Председниче. Ја би учинио неколико питања. Али ако сад имате важних послова, то ћу оставити за други пут.

Председник. Овде у седници било је иа решењу такво питање, па је решено ако ко од господи одборника има таква питања, да може председник сам да расправи, онда да се упутити то питање ван седнице, председнику, па ако одборник не буде задовољан са решењем онда може покренути у седници. Сад ако налазите да то питање може и председништво дарасправи онда изволте доцније код мене, а иначе изволте казати шта хоћете.

С. Чађевић. Добро ја ћу вам саопштити засебно.

Бока Димитријевић. Ја држим да треба да изнесете ово питање о буџету да се сад потврди у одбору пошто у пређашњој седници није било довољно одборника.

Председник. Ја сам питао усваја ли одбор записник и одбор је усвојио и сад шта има даље. Сад ако ви мислите, да има који нов предмет изволте га именовати.

Ја не знам други предмет као нов сем ако хоћете лицитације па и то је увек на дневном реду. Једино лицитације за тестерисање дрва што је био нов предмет, и сад је и он усвојен.

Бока Димитријевић. Ја сам казао с тога што сам сматрао, да је то нов предмет био у прошлој седници. Но кад ви водите да је и пре тога био на дневном реду, онда ја неправим више никакву приметбу.

Председник. И ја сам пре тако мислио, па сам за то и понављао све предмете. Но ви сте овде у одбору на предлог г. Одавића казали, да не треба и с тога је и престало да се понавља.

Сад пделазимо на дневни ред.

Има уверења која се траже од полицијских власти. Изволте чути. (Секретар прочита).

Председник. Да вам саопштим само један акт. Лекарско друштво упутило је представништву општине један акт с прилозима и молио да се исти изнесе одбору на оцену и решење. У овоме акту лекарско друштво предлаже одбору да се установи један завод познат под именом завод за дезинфекцију приљепивих болести. Друштву је за ово дало повода то, што се дифтеритис почео да јавља као болест која може да пређе у епидемију, те лекарско друштво имајући задаћу да се брине о здрављу становништва, написало је извесна правила и предлаже одбору оно што би требало да се установи те да се те опасне појаве сузбију и спрече.

Ја вас молим да саслушате тај акт.

Гавра Бркић. Ја сам мишљења да се одбади и да се нскако не чита, јер немамо поваца сувише, а и писмо дужни да радимо оно што треба држава да чини. (жагор: да се чита!)

Секретар чита:

Стев. Чађевић. Господо, врло је племенита намера лекарског друштва и ја мислим да нема ни једнога међу нама који би зближе тој кривој намери био противан. Но овде се износе два предлога: један — да се у интересу здравља и живота грађана ове вароши, набави један дезинфекциони апарат и други да се установи завод за дезинфекцију. С првим се потпуно слажем а другоме сам апсолутно противан да падне искључиво на терет општине београдске. Ми смо сви сазнали да грађани ни у једној европској престоници нису толико оптерећени дацијама колико у Београду. Колико сам имао прилике да штудирајући на страни, разбирам и о општинским пословима, јер сам сазнао да државе потпомажу и грађење калдрме и стварање бољих санитарских услова у својим престоницама. Код нас пак хтело би се да општина издржава и устројава установе корисне за читаву земљу! Из завода који би се подигао овде, имала би се издавати упуства за целу земљу за чување од инфекциозних болести а то није никако дужност општине но државе и ја мислим да би и трошак требала да поднесе држава. (врло добро!)

Бока Димитријевић. Ја се у неколико чудим г. Чађевићу што се он истакао против ове установе у начелу. Истина он није њој савршено противан, али јој је противан ако би имала да се устроји на терет општине. Ја сам опет за ову установу с тога што поред тога што је у корист по здравље и живот грађана београдских, општина ће имати од ње и прихода ако је узме у своје руке, те ће надокнадити тај издатак, јер сваки онај који би имао болесника који пати од заразне болести, морао би однети све ствари његове да се на дезинфекционом апарату очисте и заразне материје униште а за то би морао платити и приватан па и болнице. Корист, дакле, била би очевидна од апарата који би се набавио; а што се тиче завода, о томе би се још могло и промислити. Апарат коштаће 5—6000 дин.

Ст. Чађевић. Ви сте сви, господо, сведоци мојих речи. Ја сам казао да је дезинфекциони апарат потребан и треба га набавити али сам био противан заводу који би послужило целој Србији ако би га општина морала платити. Ми купујемо овде ствари скупље но у Паризу, па доста је терета на грађане београдске!

Председник. Питање о здрављу нашега становништва треба да буде предмет најозбиљније бриге представништва вароши Београда. Питање било о набави једнога дезинфекционог апарата, било о установи читавога завода за дезинфекцију, треба да нас озбиљно занима тим пре што нам је предлог о томе дошао с најмеродавније, с најкомпетентније стране — са стране лекарског друштва које се непрекидно бави пословима здравственим. Мислим да питање о томе: да ли Београд треба да оствари једно и да оствари или потпомогне остварење другог предлога, не треба ни да се чини. Београдско представништво увиђавно је довољно, те зна да треба да чини све што ће побољшати здравствене односе у вароши па и у целој Србији у колико оно и ту услугу може да учини земљи. У томе

погледу Београђани треба да предбаче другим местима. Не може се очекивати господо, да то чини, на прилику. Јагодина; не можете то очекивати од Ужица, а још мање од Вршке чуке. Београд има сасрећене у себи све услове и умне и материјалне, и он треба да предбачи. Ја вас молим да се не плашите издатака од овога. Они нису страшни. Код мене су били претставници лекарског друштва лично, и ја вас на основу разговора с њима уверавам: да Београд не само да неће имати штете него ће имати и материјалне користи од овога. Да би смо дакле имали прилике да се послужимо овим што нам се нуди, немојмо да пренаглимо с осудом, него да овај предлог, као врло озбиљан, упутимо на штудију комисији једној како чинимо и с другим подобним предметима. То би био најкоректнији поступак у овако озбиљној ствари. И разуме се да би смо после, решавајући о предлогу имали на уму све прилике које општини дају могућност да се овако или онако креће — да даје више или мање, да установљава завод или да набави само апарат.

А. Одавић. Ја усвајам потпуно разлоге Чађевићеве. Председник рече: ако неће Београд да подигне ово, неће ни Вршка Чука! И ја у то верујем и мислим да Београд мора нешто да подиже али не све на рачун свога буџета. Ја признајем да је ова мисао у основи врло добра и мислим да је треба проучити од стране комисије али љу јој бити — нарочито установи — и онда противан кад комисија каже да је треба завести — ако рекне да општина терет поднесе. Не би био за то што су Београђани и сувише оптерећени, па би овим били још и више, јер кад би било материјалне користи од ове установе не би нам је господо ни предложила; то би држава узела у своје руке.

Ђока Димитријевић. Ја само имам ово да додам, да је ово ствар више локална. Нико неће дозволити да се из Смедерева или из Паланке превозе заразне ствари. По томе види се, да се ова ствар тражи само за Београд и онда одпада оно што се тражи, да и држава потпомаже ову ствар.

Ст. Чађевић. Ја сам разумео господо, да ће тај завод имати задатак да се бави бактериолошким студијама и радовима и да у опште епидемичне болести проучава те да се ове уклоне, те с тога сам и сматрао да треба и држава да припомогне већим делом. Али кад ствар стоји другаче, онда се и ја придружујем г. Одавићевом мишљењу да се да комисији да она то питање проучи и да изнесе у чему се састоји тај дезинфикациони завод, па да и ми сви видимо, јер ја не могу дозволити да се чине издаци у већим сумама за завод и лекаре само из васе ове општине, а који ће радови имати задатак да испитује и доноси резултате свију епидемијских болести које се појаве у Србији, док међутим сиротиња једва десети ало може у недељу дана да купи килу меса за своје издржање.

М. Капетановић. Ја знам како то изгледа. Господа лекари су хтели да то држава да — али пошто држава нема у буџету за то никакву цифру, они су се обратили на општину. Они су скромни у тражењу. Траже од општине једну кућицу од две собе где ће имати један парни казан. Разуме се да ће ту бити један лекар и 3 човека, који морају имати посла само са болесницима.

Ст. Чађевић. Ја предлажем за чланове комисије те господу Ђоку Димитријевића

апотекара, Капетановића Милана и све наше општинске лекаре. (Чује се: Нек уђе и наш хемичар а и г. Др. М. Лeko). Па онда нека нам комисија и предрачун стави.

Председник. Поред ових ја би предложио и доктора г. Милана Јовановића — Батута. Усваја ли одбор предложене чланове? (Усваја).

Сад молим вас да чујете цену брашну и пшеници јер лебари траже да се такса дигне на више. (Прочита цене).

Илија Цветановић. Овде је господо изнесен ценовник од јуче 29. Октобра и од данас. Међутим кад смо ми подигли цену хлеба од 22 паре на 25 пара онда је била цена 19—20 динара. Доцније сишла је била цена брашну и шеници на 16—17 дин. и то је трајало више од месец дана. Они нису тражили да се скине цена, а сад чим је првог дана скочила цена они траже повишење. С тога сам ја мишљења да оставимо решење овога питања за неколико дана, па ако видимо, да ове цене остану сталне да повисимо а иначе не.

Г. Бркић. Не стоји навод г. Илије, да је цена сад тек скочила. То траје већ 7—10 дана. Требало је и раније подићи цену и кад то није досад учињено сад се мора учинити, јер нема изгледа да ће цена попустити.

Андрa Одавић. Ја би молио г. председника да ми каже има ли при себи података, какве су цене биле онда, кад је лебу дата цена 25 п. дин. Ми смо учинили једну јаку погрешку. Цена је била опала, а ми нисмо спустили цену хлеба и због тога је било протеста преко новина од стране грађанства.

Председник. Нисам у стању да вас одмах известим о ценама ранијим, али у колико се сећам била је цена 18—19 дин. од сто кила.

Соломон Азријел. У колико ја памтим и онда је цена била по извештају на 26 дин. брашну и онда смо дигли цену. Кад смо тада учинили треба и сад да учинимо. Стоји то да је наша погрешка што нисмо спустили цену, али за то нису криви лебари.

Ђока Новаковић. Ми ову ствар не можемо вечерас решити с тога, што немамо довољно обавештења а и што нас нема довољ о на броју. Дакле нека остане за идућу седницу.

Председник. Доста тако и јесте.

Марко Велизарић. Како господо, да немамо обавештења о томе? Ја знам да је нарочита комисија саставила таблице, по којима би се према цени жита одредила и цена хлеба.

Овде је један одборник казао колика је садашња цена житу. У ту цену треба да верујемо и према истој кад је упоредимо са таблицама, можемо одмах и утврдити цену хлеба.

Раденко Драговић. Питање ово није било на дневном реду и с тога се сад не може решити. За то сам да остане за идућу седницу.

Гавра Бркић. Ово није једанпут било у седници него сто пута, за што да се закида људма зарада.

А. Одавић. Сем Илије Цветановића ја сам био први или други који сам говорио, да се за сад нерешава ово питање; а после овога пала је овде реч, да одбор није овде за то, да укида грађанима зараду. Ја господо одбијам од себе ово да неком крвним зараду и правим штету. Ја сам и сам тр-

говац па знам како је, кад се ништа не може да заради. Али ја сам тражио податке и кад се из истих уверим да треба повисити ја љу повисити, а иначе нећу.

Председник. Ово ће се питање решити у идућој седници.

Димитрије Најдановић. По извештају г. председника види се да је цена брашну преко 20 дин. и онда за што да се сад не реши.

Г. Бркић. Овде се каже, да се не може решити што нема довољног броја одборника. Нека се ово има на уму за у будуће, а ја кажем да је до сто предмета досад решено без довољног броја одборника.

Председник. Ја се ограђујем од тога. То не стоји.

Ђока Новаковић. У закону стоји да се нов предмет не може решити у првој седници ако нема на броју 21 одборник. Тако је досад рађено и г. председник треба да одбије пребацивање г. Бркића.

Председник. Ја сам то одбио.

Састанак је закључен.

Овај састанак трајао је до 9 часова по подне.

Држан 4. новембра 1891 год. у Београду

Председавао, пред. Милов. Р. Маринковић,

Почетак у 6 и четврт часова по подне.
Председник: Молим чујте протокол прошлога састанка.

Секретар прочита (прима се).

А. Одавић: Прошле седнице ми смо, према акту срп. лекар. друштва, одредили комисију: која ће нам дати мњење о набавци дезинфекционог апарата и уређењу завода за дезинфекцију. Ја би желио да у ту комисију уђе и г. Д-р Ђока Петровић железнички лекар, који пише у „Дневном Листу“ о са свим јефтином и лако дезинфицирању. (Прима се).

Мата Јовановић: Ја сам читао то што је писао Д-р Петровић. Он је из своје лекарске праксе навео: да је у селу лечио децу равијом од дифтеритиса; у осталом — ако се хоће да прими у комисију — немам шта против.

Председник: Прима ли се и г. Д-р Петровић? (Прима). Чујте лицитације!

Секретар чита лицитацију о набавци 25500 кила шенични мекиња. Није било лицитаната. Но понудио је Ђока Николић испоруку потребне количине по 12·50 дин. 100 кила.

Дим. Најдановић: Ја набављам мекиње за стоку и од неког времена плаћам их 24 и 25 пара кило. Са тога мислим да ваља одобрити понуду.

Р. Драговић: Жито је скупо па и мекиње морају бити скупе. Ова понуда пак није претерана и треба је примити.

С. Азријел: Пошто је ово понуда ван лицитације, ја нисам мњења да се одобри но нека се држи друга лицитација.

М. Велизарић: Ја се не слажем с Азријелом кад би коме подносила ова цена он би је изнео и на лицитацију, осим тога ваља примити ту понуду поглавито с тога што нам веле да је повољна они људи који се куповином мекиња баве. Према цени жита, каква је сада на пијаци, бојим се да недобијемо скупљу цену од ове која нам се нуди.

Ф. Васиљевић: Да држимо 10 лицита-

ција, тешко да ћемо добити боље понуде. Ја мислим да се мекиње јевтино нуде и да треба одобрити понуду.

Дим. Најдановић: Да није цена неповољна, доказ је ова лицитација на којој није било ни једног лицитанта. Ми дакле морамо бити задовољни овом понудом и и одобрити је.

А. Одавић: Ја сам хтео да кажем то исто што и Најдановић. Лицитација је била и на лицитацију се није нико јавио. Да је било лако лиферовати мекиње, било би их доста. И кад нам овај човек нуди једну цену за коју чујем од људи познавалаца да није скупа, ја сам мњења да је треба примити.

Председник: Усваја ли се ова понуда? (усваја).

С. Азријел: Ја сам јој само противан (добро).

Председник: Али се прима с том оградом да се мекиња прими колико треба (прима се). Изволте чути даље.

Секретар чита лицитацију о давању под закуп права наплате таксе на фијакере за 1892 год. Понудио је Бока Стојиљковић 4020 дин. лане је добијено 5131 дин. и 20 пара динарских.

Ф. Васиљевић: Лањске године човек је изгубио паре на овоме и ја мислим да је с обзиром на то цена повољна.

К. Б. Мијаиловић: Ја мислим да треба држати још једну лицитацију на којој лако можемо добити и боље цене.

Ф. Васиљевић: Ја рачунам да ћемо штетити ако то учинимо јер знам да је човек паре изгубио на томе закупу.

Бока Николић: Ја сам држао то под закуп и кад би било рачуна ја не би упустио посао другоме пошто сам био на лицитацији како протокол тврди. Број фијакериста ће опадати чим се трамвај направи. Било их је кад сам ја ово узео под закуп 130, сад их је 100 и неколико а може их бити и мање. Ја сам за то да се лицитација одобри.

Председник: Има мњења и за и против. Ја ћу ставити на поименично гласање: Ко је за то да се лицитација одобри, гласаће за, које против — против!

Гласало свега 10 за 10 против — држаће се дакле друга лицитација.

Секретар чита лицитацију за зидање винарског магацина. Понудио је Лука Радосављевић најјевтинију цену од 14100 дин.

Р. Драговић: Лицитација је доста пробитачна али сам с приватне стране дознао да је на положену кауцију стављена приминистарству финансија забрана. Требало би видети стојили то у истини.

Јов. Станковић: И ја сам хтео о томе истом да се обавестим.

С. Азријел: Ја мислим да се лицитација одобри и да се он позове да поднесе вредећу кауцију.

С. Чађевић: Колика је предрачунска цифра? (17 хиљада и нешто више динара) а тај нуди за 14100 дин.? (јесте).

Председник: И још је додато мимо предрачуна по напомени одбора да се удари хидраулични креч, те да се не мрзне при ладном времену.

Бока Николић: Ја сам гледао ово што је Лука поднео као кауцију. Ово је просто рачун један који је нумерисан код министарства и оверен од министра и благајника. Томе је рачуну протекао рок 2 године дана Ја сам при лицитацији сумњао

у правилност тога рачуна али смо се сложили у комисији те је примљен. У осталом ја сам био противан да лицитација остане на њему јер га знам врло добро какав је човек али шта ћу кад тера. Ја мислим да треба одобрити лицитацију али да му се тражи друга, вредећа кауција и да му се ова врати.

Марко Велизарић. Г. председниче молим вас кажите ми колико је понудио онај лицитант пред тим.

Председник Лицитант пред Петком Вељковићем био је скупљи за 50 динара.

Марко Велизарић. Нигде не стоји да ми морамо уступити оном лицитанту који даје најнижу цену. Одбор има права да оцени коме ће уступити. Што се ове лицитације тиче мишљења сам да се одбије због неуредне кауције.

Раденко Драговић. Што се тиче кауције може бити да је неуредна и невредећа. Али само то неби смело бити, да се даје једна ствар на лицитацију, па онда кад се ова сврши, да се не даје ономе, који је најниже понудио, него неком пред њим. То би било и непрактично и невредеће што онај на кога није теслимљен није у обвези а овај последњи јесте ако одбор одобри.

Милутин Марковић. Ја мислим да ће најбоље бити да учинимо овако: Да се позове лицитант да положи уредну кауцију као што закон прописује, па ако не хтедне учинити, то да се овде поднесе извештај, и ми онда да уступимо Петку Вељковићу.

Соломон Азријел. Ја само то велам, да поднета кауција само је неки рачун који се не може примити. за то сам да се позове да положи кауцију по закону па да се лицитација одобри.

Димитрије Најдановић. Ова је лицитација дата човеку несигурном, а то изводи из тога што сам се ја у једној прилици десио кад је он закључивао неки уговор за цигље, па је тада говорио да му се цигла да на вересију а он ће од општинске касе узети новац да то плати. Најбоље ће бити да се учини онако, како је реко г. Милутин, да се позове и тражи уредна кауција, па ако не положи онда да се да другом.

Коста Главинић. Па онда треба донети закључак, шта ће се радити, ако Петко непристане, јер је он изшао из обвезе.

Председник. То је са свим јасна ствар, да би држали у том случају другу лицитацију.

Усваја ли одбор да буде онако како је казао г. Милутин?

Сад изволите чути уверења, која се траже од полиц. власти а и од појединих приватних лица. (Секретар прочита.)

Ви знате господо, да је у прошлој седници казано, да се питање о повишењу таксе на хлебу реши у идућој седници. Ради тога прикупљене су цене брашну и шеници из ранијих дана и до другог новембра. Досад је цена хлебу 25 п. д. једна кила. Цене брашну и шеници стоје овако: (Чита)

То су цене онога времена, кад смо од 27 п. спустили на 25 п. динарских.

Сад пак на пијаци стоје цене брашну и шеници овако: (Чита).

Андра Одавић. Како се види из тога извештаја садањег сада је брашно јевтиније, но пре кад смо од 27 п. спустили на 25 пара. Дакле према том извештају не треба повишавати таксу. Но мени се чини да је

сада брашно скупље Ја сам у прошлој седници тражио да се изнесе извештај, каква је пена била онда, кад је повишена такса на 27 п. динар. То председник није набавио.

Председник. Ово је цена, кад је спуштена цена хлебу од 27 на 25 п.

Андра Одавић. Мени се чини да према садањем извештају треба спуштити цену хлебу још са једном паром.

Коста Б. Мијајловић. Ја не знам како то изгледа ово штампање ценовника храни у новинама општинским. Мени се чини да то не би требало да се износи због тога, што се одбијају трговци од београдске цијаце.

Председник. Ово је ценовник, како сад цене стоје, а што се тиче цена у новинама, то су недељне па се стави просечна цена каква је била за целу недељу.

Бока Николић. Ја сам и пре једном како ми се чини говорио о овоме или у седници или председнику, да ово није практично, што се износе цене просечне у извештају за целу недељу. Ми с тим губимо и одбијамо трговину. Ја би молио, да се штампа она цена, која буде последњег дана у недељи.

Раденко Драговић. Доиста то није практично. Из новина види се цена 17—18 динара, а у ствари је екупља, и људи видећи то недоноси се у Београд храна, но у Смедерево. И тако се од стране наше и нехотично одбија трговина.

Димитрије Најдановић. Није практично ни оно што предлаже г. Бока Николић, може последњег дана у недељи да буде цена скупља а може и јевтинија. Но ја мислим да је најбоље, да се у новинама штампа каква је цена била сваког дана.

Андра Одавић. Нисам противан ни овоме што Најдановић тражи, да се штампа цена каква је била сваког дана. Али верујте, да је за трговца меродавна цена последњег дана и с тога боље је онако како предлаже г. Бока.

На тај начин и трговац ће знати цену последњег дана, а и штампањем ће се уштедети много.

Председник. Може се господо испунити мишљење свију предлагача. То није бог зна шта Може се штампати и цене сваког дана, а и последњег. (врло добро).

Према изложеном напред, види се да ви велите, да ове цене које сам изнео нису исправне и онда како ћемо да одредимо цену хлебу.

Милутин Марковић. Ми смо се удалили од предмета. Овде је питање о цени хлебу и према извештају поднетом држим да цена треба да остане иста.

Оно је друго питање односно штампања цена у нашим новинама. То је због трговине и ту се хоће да се свакидашња цена достави до знања трговцима да не би ишли на страни. То ће се узети к знању а сад да пређемо на предлог о питању за повишицу цене хлебу.

Бока Николић. Ја мислим да је тај извештај погрешан и ја не могу да му верујем. Брашну је несејаном цена 26 дин. а кад се просеје 30 и је ли право да нам људи дају хлеб по 25 пара кило. Ја сам вам неколико пута показао шта ће да их кошта то брашно и ви сами можете оценити да ли ће што год да заслужи или да изгубе.

С. Азријел. Ја мислим да треба повишити цену.

Милутин Марковић. Ја опет имам да кажем одборнику г. Ђоки да је просечна цена брашна испод 26 дина. и да по томе треба да остане цена хлебу 25 пара.

У осталом, пут којим ми сазнајемо цене брашна, најбољи је. Ми смо и до сад тако чипили прибављајући извештаје непосредно од продаваца брашна. Кад тако не би радили ми би морали да се користимо извешћима с пијаце, али то би било несигурније, јер су на пијаци цене непрестано променљиве.

Са тога држим да не нема места тврђењу да је извештај нетачан него да је онакав какви су и до сад били, и какви ће и од сад бити пошто немамо могућности да их тачније добијамо до од ових трговаца. Кад би смо хтели могли би смо слати служитеље на пијацу али тада би извешћа сасвим другачија била. У 8 сати изјутра била би нпр. једна цена, у 10 друга а у 12 трећа. Код трговаца не би било тих промена.

Р. Драговић. Овде се каже да је извештај неистинит. То не може бити. Продавци немају узрока да дају лажне цене. Међутим кад су фурунџије имали рачуна да пре дају по овим ценама брашна леб по 25 пара и нису се на ту таксу жалили онда и сад имају рачуна. И ја мислим да имамо разлога за повишице цена.

Дим. Најдановић. Ми смо били одредили цену лебу 27 пара а жито није било скупље од 19 и 20 динара. И данас кад је жито скупље од те цене, тиме можемо имати оправдања да оставимо ову ниску цену хлебу.

А. Одавић. У колико сам чуо с противне стране, цена жити и брашну скупља је него пре. Но то што чујем, није меродавно, већ ово што је званично. Ја дакле не могу гласати за повишицу противно овоме извештају, по коме не треба таксу повећавати.

Овом приликом хоћу да поменем други један факат. Једном приликом кад смо се ломили око овога питања, ми смо, у колико се сећам изабрали комисију с тим: да она води рачуна о ценама жита и брашна па да према тим она сама чини предлоге одбору да се такса хлебу повећа или смањи. Мени по овоме изгледа да је та комисија само форме ради изабрана али да није ништа радила. Само ја бих молио да комисија поднесе свој извештај суду о томе па ћемо ми према томе решити да ли да повећамо или спустимо цене лебу; дотле ја сам за садашње цене.

Ђока Николић. Најдановић је чини ми се напоменуо да ове године није никад била овако велика цена жити; према томе ја мислим да треба таксу лебу повећати.

Ф. Васиљевић. Ми се вечито бакћемо око ове таксе хлеба. Мало мало па то питање дође на решење. Ја мислим да би најбоље било кад би смо огласили слободно мешење па да се не ломимо око таксе. Тада ћемо имати изобиља леба по разним ценама па ћемо бирати који хоћемо. Онда ће и брашнари имати њихове фуруне и ми ћемо имати јаку конкуренцију и овога ће мо се свакако вурталисати.

Председник. Више нема пријављених говорника о овоме питању. Има предлога да остане садашња цена, она да се повећа, а Филип би хтео да се огласи слободно мешење. То је предмет који у свези с тарифом леба може да се изнесе и ја ћу га ставити на решење.

Р. Драговић. Не би требало да се Фи-

липов предлог с овим решава него засебно али пошто је г. председник изнео на решење, онда ајде да одма с њиме свршимо.

А. Одавић. Закон је пречистио питање. Еснаф постоји и он има своју уредбу од које ми не можемо чинити одступања.

Председник. Филип предлаже оно што има и може да буде. Ви знате да има општина у Србији у којима се тако ради. Ја морам да вам изјавим да мени додијаше ове непрестане молбе. Изнесите, веле, господине; да се такса повећа, па ће се то примити. Оно није то моја ствар него одборска, велим ја. Али изнесите је само итд. И са тога ја признајем да није мисао Филипова рђава само ако би могла да се изведе.

Б. Новаковић. Ја ћу да говорим о предлогу Филиповом, при решавању о њему имамо да обратимо пажњу на то: да ли треба да пустимо таксирање леба конкуренцији или не? и друго: да обратимо пажњу питању о слободном мешењу. То су две разне ствари. Ми их пре свега неможемо ослободити таксе јер је у закону речено да општина има права да одређује цене лебу. То има свога смисла. Кад не би тога било фурунџије би могле да удесе да се такса лебу повећа кад они хоће. Са тога и што на најнужније намирнице мора да обрати пажњу и државна и општинска власт она има права да цене одређује. Друга је ствар хоћемо ли одобрити слободно мешење. Ми то можемо одобрити али да одредимо максимум таксе, па од ње ниже нека даје ко хоће. То хоће Филип.

Ф. Васиљевић. Да буде слободно мешење а власт нека каже која се цифра не може да прекорачи.

Раденко Драгојевић. Ја ћу да кажем како је било односно овога питања у 1883 и 1884 години. Они — фурунџије — тражили су да се слободно меси. То им је дозвољено. Доцније, кад су видели, да су почели месити хлеба многи људи и продавати — они су онда потурили еснафску уредбу и ишли министру унутрашњих дела и протествовали и услед тога опет је остала уредба еснафска да само они месе.

Коста Б. Мијајловић. Ја ћу радо примити предлог г. Филипа за слободно мешење хлеба. А то с тога, што је разлика у цени оних који плаћају кирију овде у вароши и оних који су на Енглезевцу. Они овде плаћају по 10 — 15 дук. месечно кирије, а они на Енглезевцу по 3—4 дук. мес. и онда је овима лакше да туку оне што скупо кирију плаћају.

С тога би био мишлења, да се учини проба за један месец дана и да се дозволи слободно мешење хлеба.

Ђока Димитријевић. Мало пре смо упели говор како да се цене штампају у новинама, а сад опет о цени хлебу и слободном мешењу и тако се удаљујемо од онога за што смо дошли. Докле ћемо тако. Нек се нико не чуди, што одборници не долазе у одбор, кад се овако ради.

Коста Главинић. Погрешно је мишлење г. Мијајловића односно цене оних што седе овде и оних на Енглезевцу; а то с тога, што се не сме дозволити ни једном да продаје скупље хлеб, но што је такса

Кад би ми одобрили слободно мешење онда би и лебац био много бољи. Ми се сад око овога бакћемо, а међутим чекају нас врло хитни послови.

На што говорити више. Према ценовнику изнетом нема места подизати таксу хлебу. То би питање увек требало укратко

реферисати нпр. цена је толика и толика, а према правилу на толику цену толика је такса, па онда свршена ствар само остаје да се изгласа.

Председник. Ја ћу да ставим на гласање:

Ко је за то, да се цена хлебу повећа нека гласа „за“, а ко је да остане иста гласаће „против.“

Гласало је 9 „за“ а 13 „против“. — Дакле остаје иста цена.

Има неколико хитних предмета. У овој години има неколико партија, које су потрошене и треба одобрити навнадни кредит за до краја године. Нарочито вам обраћам пажњу на партију на сиротињу. Овде имате извештај и молим вас да га чујете и одобрите. (Њиговоћа чита извештај).

Дакле као што видите има неких партија, које су прекорачене, а за остале треба одобрити кредит до краја године.

Партије за ванбрачну децу, за пумпу и за храну волова треба одобрити одмах прекорачење, а за остале само се тражи одобрење да се може до краја године више потрошити по што је предвиђено.

Досад је био обичај, да се одреди једна комисија, да те потребе извиди, па да поднесе извештај и онда да се донесе оцена и одлука одборска. Но ја би вас молио, да ми одмах одобрите оно на дом сиротињски. (Одобрава се).

Остало да прегледа комисија. (Усваја се). Сад вас молим да кажете која комисија то да изврши. (Чује се: рачунска у којој су г. г. Соломон Азријел, Марко Велларић и Андра Одавић).

Никола Р. Поповић. Ја мислим да комисијски рад можемо да умалимо у овим партијама још сада. Има ствари, које не можемо да одобримо вечерас а има и таквих, које можемо још вечерас да одобримо. Н. пр. на стан учитеља; на чистење пијаце и на плату фамулуза. Ово с тога, што се стан учитељу мора дати по закону, чистење пијаце је на основу уговора, а плата фамулузу мора бити с тога, што смо завели више школа. Дакле за ове партије да још вечерас донесемо одлуку, а остале партије нећ иду комисији.

Председник. Усваја ли одбор овако и да буде иста комисија? (Усваја).

Димитрије Најдановић. Ја би вас господо имао упознати односно кланице. Тамо има 4 лица а могла би бити 2. Шта више инжињер каже (чује се: то није у питању).

Председник. Ви то нисте мени доставили, а има одборска одлука да прво доставите мени, па ако не будете задовољни онда тек да изнесете у одбор. Молим вас због ових хитних ствари, да не уносите то сада. (Тако је).

Сад молим вас да вам саопштим једну ствар коју сте можда већ и у новинама читали.

Поклојни Тодор Херман завештао је да се општини београдској преда 10 хиљ. динара с том намером да се новац даје под интерес и кад порасте толико, да се може основати школа за слепо и глуво-неме, онда да се та школа и оснује.

Наследници пок. Хермана донели су овај новец са интересом и предали општини београдској. Ја сматрам за дужност да о овоме известим одбор и да га молим да својим устајањем ода пошту томе уваженом покојнику (Сви одборници устају).

Сад треба да учинимо избор једног мар-веног лекара. То је право одбора. Овде има акта по коме су се до сад пријавили њих 6 кандидата. Њихова документа послали су санитарском одељку министарства унутр. дела да оцени имају ли сви нужне квалификације и одговор је дошао, да имају сви.

Сад хоћете ли да изберемо овде од њих 6-орице једног или да одредите комисију да од њих једног избере и поднесе извештај. (Чује се: да се избере комисија). Па добро. Онда одредите лица. (Чује се: г.г. др. Марко Леко, Бока Димитријевић, Димитрије Најдановић и шеф општ. лекара). Усваја ли одбор? (Усваја).

Соломон Азријел. Пре но што пређемо на буџет молим вас да питам нешто. Из новина читао сам да је са закупцем нужника и помијара раскинут уговор.

Ако је то у истини, има ли ко други то да ради.

Председник. Јесте раскинут и има други коме је то дато да ради.

Јован Станковић. А шта је са овим ђубретарима. Они по месец дана не носе ђубре.

Председник. Мени се нико није жалио. То што ви рекосте примам к знању и изводићу ствар. Сад молим вас да пређемо на буџет.

Књиговођа чита одељак о приходима општинским.*)

Председник. За приход од „Зеленог Венаца“ да вам по дужности саопштим следеће. За „Зелени венац“ постоји молба једног друштва које се образовало тамо и у савамамском крају ради улепшавања тога краја, у којој молби тражи да се „Зелени венац“ њему уступи те да га оно уреди. Та молба није још решена у одбору, међутим томе решењу долази као препрека то, што смо ми дали „Зелени венац“ под закуп за шта добијемо велику аренду као што видите из ове цифре од 8451 дин. Ви знате да је се тај закупник обратио одбору и моли га да одбор пристане да он уступи општини грађевине које је подигао тамо по својој а не по његовој оцени. Међутим законом о општинама проглашен је „Зелени Венац“ за слободну пијацу и само што та законодавна одредба није могла бити изршена због тога што је дат под закуп те се чека истек рока.

Р. Драговић. Ви знате, господо, ток ове ствари. Грађани су тражили слободну пијацу, одбор је решио да им се да, али је ова пијаца дата под закуп. И пошто се мора извршити одредба законска, то овај закуп не може опстати, јер ће бити слободно продавање.

Бока Новаковић. Кад је молба Димитрија Ђирковића изнесена на решење, онда је одбор донео одлуку да једна комисија проучи ову молбу и поднесе извештај. Не знам да ли је и шта комисија учинила а рад би био да то знам.

Председник. Ви сте чули од г. Боке да је по молби закупника „Зеленог венца“ образована одбором једна комисија која има задаћу да проучи питање закупа и да каже може ли се исти раскинути нарочито што је закон доцније изишао и кад је по томе закону оглашен „Зелени венац“ и одлуком одборском за слободну пијацу. Могу да вам

кажем да је комисија сазивана, она је образована из г.г. Боке Новаковића, Јоце Тадића и Милутина Марковића и долазили су чланови њени у два три маха овде, али нису могли да дођу у једанпут сви те са тога нису могли ни извештај поднети. У осталом г. Милутин ће вам то боље објаснити.

Мил. Марковић. Ја у овој ствари не могу дати реч као члан комисије јер ја сам долазио два пут и имао сам разговор само с једним чланом комисије. Он има у тој ствари јудно гледиште — ја друго. Требао је да дође онај трећи те да видимо где је већина, али он није дошао. За то ја још не знам шта је управе резултат комисијског рада. —

Председник. То је дакле одговор на г. Бокино питање.

Б. Новаковић. Пошто се комисија није могла да састави и поднесе извештај то би ово требало оставити за идућу седницу кад би се поднео и уговор да га проучимо и да према томе одредимо може ли ово остати или не.

Љуба Јовановић. Ја не пристајем никако на то. Уговор постоји. Он треба да га изврши. Кад истече рок закупа, он нека ради с његовим грађевинама шта зна.

Председник. Оћете ли да оставимо за идућу седницу или сад одмах да решимо? (за идућу док поднесе комисија мишљење).

С. Азријел. Ја мислим да нема места одлагању. Ова се наплата врши према уговору па и приход треба да остане.

Никола Р. Поповић. За мене је ова буџетска позиција прихода сад у спору, али као што је мало пре признато ван спора оних 600 динара аренде од попаше тако исто и ово је ван спора и мора да уђе. Пошто нико није рекао да она цифра не треба да уђе док се спор не сврши тако исто и ово не сме да се изостави. Надајем дакле да би смо се огрешили о ову горњу позицију, ако би смо ово одложили. Бар тако ја мислим и молио би вас да не грешимо.

Међутим ако уговор падне, ми ћемо на другој страни расхода ову суму расходovati. —

Председник. Има разлике господо у ове две ствари о којима г. Никола говори и то у карактеру с тога, што смо ми у једном питању надлежни и власни да решимо овако и онако, а у другом нисмо с тога, што је то оспорено.

Како било да било ја вас молим да ово питање оставимо за другу седницу, кад извесна господа желе да чују уговор (Чује се: сад да се реши) добро. Ја ћу ставити на гласање.

Ко је за то, да се решава, нека каже за, а ко је за другу седницу нека каже против (настаје гласање:)

Гласало је 6 „за“ 12 против, и тако остаје за идућу седницу.

Изволте чути даље. Главни књиговођа чита. —

Лаза Дашковић. Господо сећате се да сам ја био у једној комисији односно овога акциза да сам донео једно решење и молио одбор да се приликом претреса буџета овај акциз сасвим укине.

Ово нисам ја ни пре тражио, а ни сада не тражим с тога, што се тиче мога кафан-

ског еснафа, него су друге прилике донеле случај, да се то мора укинути. Закупци акциза злоупотребљују то своје право и узнемирују људе, кад су у највећем послу тражећи или да му плати колико он хоће или иде одмах у подрум па све испремета буррад и узбурка пиће и тако уцењује људе. Сем тога на ову класу људи ударили су највећи терети тако, да није у стању да ради па је право да их општина бар од овога акциза ослободи. Ја ипак молим ако је икако могуће да се тај акциз укине.

Председник. И сама комисија буџетска мисли, да треба ову цифру, која долази од акциза, свести на мању цифру с тога, што је уведена трошарина на пиће и с тога је она и свела ову цифру на 10000 динара, јер по праву општина би имала право на много већу цифру.

Димитрије Најдановић. Кафеџије су још лањске године поднеле молбу да се тај акциз укине; и онда бивши председник општине г. Пашић обећао је да се укине. С тога ја мислим или нека се укине сасвим, или нек се даје ко досад па макар изишло 40 хиљ. динара.

Бока Димитријевић. Ја се добро сећам, да је приликом претреса буџета за ову годину, г. председник напоменуо, да се увидање акциза тиче скупштине, пошто о томе постоји закон. По томе ми не можемо закон увидати, јер је то скупштински посао, по ми можемо да смањимо цифру и на то ћу пристати, а никако не могу пристати на то да се акциз укине овим путем.

Бока Новаковић. Кад смо били у комисији проучили смо тај закон о акцизу и нашли смо, да је законом тај приход дат општини. Ми не можемо сад тај закон увидати нарочито код садањих оволиких потреба.

Ако се мисли укинути, нек се то чини законим путем а не овако. С тога ја не могу да гласам да се акциз укине.

Лаза Дашковић. Г. Бока говори доиста онако како је, јер заиста стоји закон, који даје општини тај приход, али закоподавно тело треба закон тај да укине. Ја ипак мислим, да одбор може донети једно решење те да се учини помоћ овим 396 чланова што их има у Београду. Ту помоћ не чини с тога, што мора, него што је грађанство јако оптерећено са свију страна. Данас већ видимо, да се 50—60 таквих кафанских радњи затворило, а може бити да ће одпасти још 50—60. Господо. Хвала комисији буџетској што је цифру ову умалила у неколико.

Марко Велизарић. Кад је комисија састављала овај буџет она је имала пред собом и закон и видела је, да је у свему онако како је г. Новаковић казао. Дакле, по закону треба да се наплаћује акциз. — Међутим ми смо имали на уму и то, да је по том закону одбор властан да образује велики ће акциз наплатити, па да би одговорили захтеву закона а и да би олакшали тај терет онима који су дужни да га носе, свели смо га на 10.000 дин. По комисија неће имати ништа против тога, ако одбор смањи ову цифру и на 5 хиљ. дин. Према томе кад мора акциз да остане ја не би био противан да се у место 10 хиљ. стави 5 хиљ. дин. Ова цифра кад се подели на 400 кафеџија пашће на једног само по 12¹/₂ динара годишње. А то заиста није много.

(свршиће се)

*) Будет ће се штампати засебно.